

Rapportage

Centrumvernieuwing Emmen

2014-3

vastgesteld door b&w d.d. 03-03-2015

Inhoudsopgave Rapportage CvE 2014-3

Inleiding	3
A. Belangrijkste gebeurtenissen in de betreffende periode	4
B. Projectenoverzicht: realisatie afzonderlijke projecten	11
C. Programma Centrumvernieuwing Emmen	14
C 1. Overzicht programma Centrumvernieuwing Emmen	14
C 2. Financiën programma (budget)	15
C 3. Planning programma	16
C 4. (Stedelijke) kwaliteit	17
C 5. Duurzaamheid	18
C 6. Werkgelegenheid tijdens de bouwfase	22
C 7. Bereikbaarheid tijdens de bouwfase	23
C 8. Kennis en Innovatie	25
C 9. Betrokkenheid stakeholders	26
D. Programmabureau Centrumvernieuwing Emmen	28
E. Programmarisico's	29
F. Informatieconvenant en Auditjaarplan	33

BIJLAGEN: zie bijlagenboek bij deze rapportage

Inleiding

In het programmaplan Centrumvernieuwing Emmen 2012-2020 zijn de programmadoelstellingen en programmakaders beschreven, op basis waarvan in de rapportages CvE de voortgang wordt verantwoord.

Voor u ligt de rapportage CvE 2014-3, die handelt over de periode van 1 september 2014 tot en met 31 december 2014. Daar waar gesproken wordt over een periode in de rapportage CvE wordt een periode van 4 maanden bedoeld.

De rapportage is op hoofdlijnen en geeft een beeld van de voortgang van de projecten en programmathema's, gericht op het behalen van de programmadoelstelling. Er wordt apart een bijlagenboek toegevoegd, waarin achterliggende informatie opgenomen is.

In de rapportage wordt aangegeven welke projecten tot Atalanta behoren, zodat de voortgang van de realisatie van het raadsbesluit van 18 december 2008 en die van de samenwerkingsovereenkomst van 5 juli 2010 tussen gemeente en provincie afzonderlijk te volgen zijn.

A. Belangrijkste gebeurtenissen in de betreffende periode

Projecten

Hondsrugwegtunnel

Verlening aangepaste omgevingsvergunning

In maart 2014 is tijdens de reguliere controles vanuit VTH geconstateerd dat de CSM tunnelwand gebreken vertoonde. Naar aanleiding hiervan heeft het college op 28 oktober 2014 besloten dat de aangepaste omgevingsvergunning voor de CSM-wand met daarvoor een verankerde spuitbetonwand verleend kan worden. Het gaat dan om een spuitbetonwand die middels ankers en voorzien van wapening tegen de bestaande CSM wand wordt aangebracht.

Addendum III contract BAM

Op 4 november 2014 heeft het college ingestemd met addendum III op het contract met BAM, met bijbehorende bijlagen, met betrekking tot de extra garantie en zekerheidsstelling ten aanzien van de wanden van de tunnel.

Belangrijkste punten uit dit addendum zijn:

- uitbreiding van de garantietermijn voor wat betreft de CSM wanden van de tunnel, inclusief daarop aangebracht verankerd spuitbeton, van 15 jaar naar 30 jaar. Dit is een aanvulling op de garantie bepalingen in contract 40.0029 "Tunnel Hondsrugweg gemeente Emmen".
- Extra garantie wordt verstrekt door hoofdc Concern. Dit ter meerdere zekerheid van nakoming van deze garantieverplichting.
- Er wordt een bankgarantie van € 857.250, zijnde 5% van de aanneemsom, verleend met een looptijd van 5 jaar na afloop van de onderhoudstermijn ten aanzien van de nakoming van de garantie bepalingen met betrekking tot de wanden van de tunnel.

Werkzaamheden en planning

Op 15 december 2014 is de Hondsrugwegtunnel opgeleverd en in gebruik genomen. Op vrijdag 19 december heeft de officiële opening plaatsgevonden. Bij deze opening is de naam "Hondsrugtunnel" onthuld. Bij de oplevering op 15 december is proces-verbaal van oplevering gemaakt. De restpunten uit het proces-verbaal stonden de ingebruikname van de tunnel niet in de weg. Het werk is binnen de vastgestelde planning en ruim binnen budget opgeleverd.

Boulevard Noord

In de september 2014 heeft de aanbesteding van het civieltechnische deel en de openbare verlichting plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het college heeft op 12 oktober 2014 besloten om het aanbestedingsresultaat voor Boulevard Noord ad € 174.800 toe te voegen aan de post aanbestedingsvoordeel binnen het project Boulevard Noord.

In de maand november 2014 is het civiel deel van de Boulevard Noord opgeleverd en het groen aanbesteed. Begin 2015 zal worden gestart met de aanleg van het groen. De hubs zijn eind 2014 geproduceerd en kunnen begin 2015 worden geleverd en geplaatst.

Het gedeelte van de Boulevard Noord ter hoogte van het Wapen van Emmen zal waarschijnlijk niet meer binnen de looptijd van de EFRO subsidie gerealiseerd kunnen worden.

Boulevard Zuid

In september 2014 heeft de aanbesteding van het civieltechnische deel en de openbare verlichting plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het college heeft op 12 oktober 2014 besloten om het aanbestedingsresultaat voor Boulevard Zuid ad € 41.450 toe te voegen aan de post aanbestedingsvoordeel binnen het project Boulevard Zuid. Naar verwachting zal het project, conform planning, afgerond zijn ultimo het eerste kwartaal 2015.

Het civiele deel van de Boulevard Zuid is eind december 2014 nagenoeg afgerond en het groen is samen met het groen van Boulevard Noord aanbesteed. Begin 2015 zal worden gestart met de aanleg van het groen. De hubs zijn eind 2014 geproduceerd en kunnen begin 2015 worden geleverd en geplaatst.

Gezien de krappe planning en de grote tijdsdruk vormt de tijdige realisatie van de Boulevard Zuid, voor wat betreft het gedeelte voor de nieuwbouw van Domesta op het Holdert-terrein, voor de einddatum EFRO-subsidie, in relatie tot de afronding van het plan Zuid Esch (in het 2^e kwartaal 2015) een risico.

Ontsluiting P Zuid

Aanbesteding en aanbestedingsresultaten

Begin september is de gunning van de aanleg ontsluiting P Zuid, op basis van meervoudig onderhandse aanbesteding, geweest en is gestart met de aanleg van de nieuwe ontsluiting P-Zuid. Het college heeft op 12 oktober 2014 besloten om het aanbestedingsresultaat voor ontsluiting P Zuid ad € 90.800 toe te voegen aan de post aanbestedingsvoordeel binnen het project ontsluiting P Zuid

Planning

In november 2014 is de oude ontsluiting P Zuid opgeheven en is de nieuwe ontsluiting P Zuid 1° fase geopend en in gebruik genomen. De 2° fase van ontsluiting P Zuid (de slagbomen en laatste stukje parkeerterrein) en de aanleg van het groen zal in 2015 plaatsvinden.

Kruising Hondsrugweg-Ermerweg

Het voorlopig ontwerp van de kruising Hondsrugweg-Ermerweg is gereed. In november 2014 is het verkeersmodel ontvangen van Haskoning- DHV. Dit model wordt gebruikt om het voorlopig ontwerp te beoordelen en te kijken of er nog aanpassingen noodzakelijk zijn. In het voorjaar van 2015 zal het definitief ontwerp en bestek gemaakt gaan worden.

Aanpassing Vreding

In september is een tijdelijke bouwweg en riolering aangelegd voor wat betreft het verlengde deel van de Vreding.

Begin september is de bestemmingsplanwijziging ten aanzien van de verlenging Vreding in vooroverleg (waterschappen provincie etc.) gegaan. De definitieve bestemmingsplanwijziging is begin januari 2015 in procedure gebracht en zal naar verwachting in mei 2015 in de raad worden behandeld.

Landschappelijke inpassing DPE Next

In de samenwerkingsovereenkomst met DPE Next is vastgelegd dat de landschappelijke inpassing DPE Next door en voor rekening van DPE Next wordt uitgevoerd. De gemeente voert alleen het archeologisch onderzoek van 1,5 ha uit. De kosten van het archeologisch onderzoek zijn meegenomen in de algemene proces- en voorbereidingskosten Centrumvernieuwing Emmen. Daarnaast wordt door de gemeente in het kader van het project Verlenging Vreding de landschappelijke inpassing ter hoogte van de Verlenging Vreding meegenomen.

Bijdrage Parkeergarage Willinkplein 1

In verband met aanpassingen ten behoeve van het Centrumplein en de tweede parkeergarage Willinkplein (uitbreiding met parkeergarage Willinkplein Zuid) is in 2011 een bijdrage gedaan aan parkeergarage Willinkplein 1. De kosten zijn destijds tijdelijk geboekt op het krediet van de algemene proces- en voorbereidingskosten CvE. In het Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) Atalanta is rekening gehouden met dekking van deze bijdrage Willinkplein 1 uit het kapitaallastenbudget Atalanta. Een en ander zal nog formeel ter besluitvorming aan het college en raad worden voorgelegd.

Centrumplein

Planning en werkzaamheden

De werkzaamheden van het Centrumplein lopen conform planning. In de afgelopen maanden is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van zonnepanelen ten behoeve van de energievoorziening voor het Centrumplein. In de komende periode zal het college hierover een besluit nemen.

Meerwerk Centrumplein

In december 2014 is gebleken dat het parkeerdek van de parkeergarage Willinkplein extra aandacht vroeg om lekkages van de garage tegen te gaan. Daarnaast zullen door onvoorziene omstandigheden ten aanzien van het parkeerdek van de parkeergarage Willinkplein extra maatregelen genomen moeten worden om de verharding goed aan te kunnen brengen. Naar verwachting zullen de verharding en het tegengaan van lekkages totaal een meerwerkpost opleveren van circa € 100.000.

In december 2014 hebben wij Hemmen-Hoornstra een opdracht verstrekt voor meerwerk van totaal € 240.838. Dit is een opdracht voor een verzameling van 32 extra werkzaamheden (meerwerk) tot een bedrag van € 240.838. Dit is inclusief de € 90.000 meerwerk uit rapportage CvE 2014-02.

Het extra meerwerk van € 150.000 t.o.v. het meerwerkbedrag van € 90.000,-- uit rapportage CvE 2014-02 wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door:

- € 21.000 voor extra beschermende maatregelen (RVS-strips) voor het licht bij het sundeck
- € 12.000 voor RVS-sproeiers
- € 30.000 extra putkast(en)
- € 22.000 diverse posten voor riolering en vijvervoorzieningen
- € 42.000 voor diverse werkzaamheden verdeeld over posten circa 10 posten
- € 12.000 extra zandvangers
- € 11.000 overschrijding stelpost liftgebouw

Bollards

Op 3 december 2014 heeft het college besloten tot het aanbrengen van een nieuw selectief toegangssysteem voor het winkelgebied in het centrum van Emmen. De kosten hiervan worden gedekt binnen de uitvoeringskredieten van het project Centrumplein en Marktplein.

Theater/WvO

Vergunningverlening

Op 9 september is de omgevings- en bouwvergunning verleend voor de bouw van het Theater. Op 4 november 2014 is de omgevings en bouwvergunning onherroepelijk geworden.

Eerste omwonendenavond

Op 11 september 2014 heeft de eerste omwonendenavond plaatsgevonden. Deze avond is goed bezocht en heeft veel positieve reacties opgeleverd.

Start bouw en uitvoering werkzaamheden

Dura Vermeer is op 15 september 2014 gestart met haar werkzaamheden en op 10 oktober 2014 is de officiële start bouw van Theater en Wereld van de ontmoeting geweest. De werkzaamheden lopen tot op heden geheel volgens planning.

DO Interieur

Het DO interieur is in november 2014 afgerond en aan Dura Vermeer verstrekt als kwaliteitsreferentie voor de uitvoering.

Stand van zaken offerte WMD (aansluiting Theater/WvO op warmtenet door E-Qua)

In november 2013 is een offerte aangevraagd bij de WMD. In september 2014 is een concept offerte ontvangen. Op basis daarvan heeft een discussie plaatsgevonden over de demarcatie en technische onderbouwing tussen Dura Vermeer en de WMD. De werkzaamheden vallen als verrekenbare hoeveelheid onder de werkzaamheden van Dura Vermeer. Dura Vermeer heeft in januari 2015 opdracht verstrekt aan E-Qua voor aansluiting van het Theater/WvO op het warmtenet (t.b.v. levering warmte en koude).

Meerwerk en extra ontwerp en advieskosten

In de afgelopen maanden is gebleken dat naar verwachting meerwerk en extra kosten zullen worden gemaakt die ten laste moeten komen van onvoorzien. Hiervan heeft :

- € 118.500 betrekking op een meerwerkverzoek van Dura Vermeer, als gevolg van de overdracht van de duurzame energievoorzieningen 'Warmtenet' van Rendo naar WMD voor de aankoop en aansluiting van een middenspanning inkoopstation inclusief trafo's van Enexis.
- € 100.000 betrekking op het meerwerk als gevolg van uitbreiding van de kelder van het Theater ten behoeve van het warmtenet, meerwerk ten aanzien van het bouwterrein en meerwerk door extra juridische kosten,
- € 100.000 betrekking op de extra ontwerp en advieskosten.

Vragen BAM en Hegeman/WBC m.b.t. aanbesteding

BAM en Hegeman hebben beiden vragen gesteld naar aanleiding van de invulling van de verschijningsvorm van Theater / WvO in relatie tot de aanbestedingsprocedure Theater/WvO. De gemeente is hierover nog in gesprek met Hegeman/WBC.

Locatie Hoofdstraat/Mensenpark

Ontwikkelingsstrategie locatie Hoofdstraat en voorbereidingskrediet

In november 2014 is de notitie 'Strategie voor de Ontwikkeling Locatie Hoofdstraat' door Tess Broekmans van Urhahn Urban Design afgerond. Op 13 januari 2015 heeft het college deze notitie vastgesteld. Daarnaast heeft het college besloten om de raad voor te stellen een voorbereidingskrediet van € 670.000 beschikbaar te stellen met betrekking tot de voorbereiding van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat voor de periode tot aan de overdracht van het park aan de gemeente (uiterlijk 1 juli 2016) en een stuurgroep Ontwikkeling Locatie Hoofdstraat in te stellen.

Dekking locatie Hoofdstraat

Met betrekking tot de (dekking van de) locatie Hoofdstraat is sprake van een aanzienlijk financieel risico. De € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen is nog hoogst onzeker. Daarnaast dienen de subsidies van circa € 8 miljoen RSP+ en € 3,6 miljoen cofinanciering REP regionaal uit RSP+ ten behoeve van de dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.

Op 20 januari 2015 heeft het college besloten om de "Overeenkomst overdracht middelen regionaal REP in het kader van de IGO Atalanta" met de provincie Drenthe aan te gaan en de provincie Drenthe te vrijwaren voor eventuele aanspraken vanuit het Rijk ten aanzien van het REP regionaal voor zover betrekking hebbend op de aan de gemeente Emmen "door gedecentraliseerde" REP-regionaal middelen van € 10 miljoen. Deze "doordecentralisatie" van REP regionaal middelen geeft overigens nog geen zekerheid over de daadwerkelijke verkrijging van deze middelen. Er zal na effectuering van de 'doordecentralisatie' van de REP regionaal bijdrage, rechtstreeks, verantwoording t.a.v. de inzet van REP regionaal middelen afgelegd moeten worden aan het Rijk.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van deze middelen.

Afhankelijk van de invulling, uitwerking en realisatie van de plannen voor de locatie Hoofdstraat bestaat het risico dat de subsidies en bijdragen ter dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu gedeeltelijk of geheel vervallen indien de invulling, uitwerking en realisatie afwijkt van de, op basis van de subsidies en bijdragen, gestelde voorwaarden aan het project.

Daarnaast bestaat er afhankelijk van de invulling, uitwerking en realisatie van het project locatie Hoofdstraat ook nog een risico dat de kosten van de aanleg niet of niet volledig gedekt kunnen worden uit de opbrengsten van de grondverkoop locatie Hoofdstraat. Indien bijvoorbeeld een park gerealiseerd zal worden, dan betekent dit dat de toe te rekenen algemene proces- en voorbereidingskosten, sloopkosten, aanlegkosten, etc. (zeer globaal en indicatief geraamd op € 5 miljoen à € 10 miljoen) door de gemeente zelf afgedekt zullen moeten worden.

Overbrugging DPE

Tot en met december 2014 is € 10.339.771 overbruggingsfinanciering uitbetaald aan DPE van de maximale € 22 mln.

DPE Next

Rapportage Expert Board.

In september 2014 is de rapportage Expert Board DPE Next ontvangen. Op 10 november 2014 heeft een eerste bijeenkomst van het college van B&W, directie en RvC van DPE met de expertboard DPE Next plaatsgevonden.

Door de expertboard is gerapporteerd over:

- De samenstelling van het nieuwe park als een all round entertainment product en de daarbij behorende te stellen aandachtspunten en randvoorwaarden;
- De beoordelingsresultaten en opmerkingen met betrekking tot de verschillende klimaatwerelden en karakters.

Formele stukken financiering DPE Next

Begin december zijn vereiste aktes (erfpacht, hypotheek, etc.) en contracten (borgtocht, contractovername Volker Wessels, lening overeenkomst € 3,5 miljoen van gemeente voor DPE-deel WvO, etc.) die benodigd zijn voor de financiering van DPE Next afgerond. In december 2014 en januari 2015 zijn de aktes en overeenkomsten gepasseerd bij de notaris.

Toetsing realisatie voortgang realisatie DPE Next

Op 16 december 2014 heeft het college kennis genomen van de voortgangsrapportage van ABC Nova per 1 oktober 2014 over de stand van zaken en de voortgang van de bouwwerkzaamheden van het project DPE Next in relatie tot de aangepaste bouwplanning DPE Next en het aangepaste financiering schema, zoals deze door de gemeente Emmen en DPE zijn overeengekomen en de reactie van DPE hierop. De rapportage van ABC Nova en de reactie van DPE hierop zijn middels brief ter informatie aangeboden aan de raad.

Schadeloosstelling à fonds perdu

Tot en met december 2014 is € 65 mln. van de € 65,5 mln. schadeloosstelling à fonds perdu betaald aan DPE. In september 2014 is de voorlaatste betaaltermijn ad. € 5.321.530 uitbetaald. De laatste termijn van € 500.000 zal worden betaald bij oplevering van de locatie Hoofdstraat door DPE aan de gemeente in 2016 (uiterlijk per 1 juli 2016).

Juridische – en governance structuur DPE en storting eigen vermogen NDP.

Op 5 januari 2015 heeft het college ingestemd met de juridische- en governance structuur DPE. Tevens heeft het college besloten om in te stemmen met het betaalbaar stellen van de € 10 mln. voor het versterken van het eigen vermogen van NDP in de vorm van een storting op certificaten van aandelen, zoals overeengekomen in de vaststellingsovereenkomst schadeloosstelling DPE d.d. 24-7-2012.

Parkeergarage Westerstraat

Oplevering restpunten

Alle restpunten uit het proces-verbaal van oplevering zijn opgelost. Voor de nog aan te leggen extra brandwerende voorzieningen is een afkoopsom met Strukton overeengekomen die inmiddels is verrekend. De afkoopsom dekt de kosten voor de extra brandwerende voorzieningen. Het aanbrengen van de extra brandwerende voorzieningen zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Lekkage

In december 2014 is mede door de overvloedige regenval gebleken dat er sprake is van lekkages in de parkeergarage Westerstraat. Nader onderzoek zal plaatsvinden naar de oorzaak en de oplossing en de aansprakelijkheid hiervan.

Centrum Noord

Het project Centrum Noord is in december 2014 grotendeels afgerond. Er resteren nog een aantal restpunten zoals het plaatsen van de lichtmasten in de middenberm, de bewegwijzering en de voorziening voor blinden. Deze werkzaamheden worden in 2015 uitgevoerd. De kwaliteit van het beton van de busbaan is onvoldoende en is

afgekeurd. In het voorjaar van 2015 wordt het beton van de busbaan door de aannemer (BAM) voor eigen rekening en risico vervangen, danwel aangepast.

Locatie Vreding

Ontbinding contract Rijksvastgoedbedrijf.

Op 8 juli 2014 heeft het college besloten om de onderhandelingen met het Rijksvastgoedbedrijf over de ontbinding van de verkoopovereenkomst, met betrekking tot de bouw van het belastingkantoor op de locatie Vreding, te starten. Deze onderhandelingen lopen op dit moment nog.

Ontwikkelperspectief

Indien de overeenkomst tussen de gemeente en het Rijksvastgoedbedrijf wordt ontbonden, zal ten aanzien van de locatie Vreding een nieuw ontwikkelingsperspectief geschetst moeten worden. Dit ontwikkelingsperspectief zal tegelijk met de onderhandelingen met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) worden opgesteld. Mede op basis van dit nieuwe perspectief voor de locatie Vreding kunnen de financiële consequenties van de ontbinding worden bepaald. Naar verwachting zal het ontwikkelingsperspectief locatie Vreding in het tweede kwartaal van 2015 in het college worden gebracht.

Willinkplein Zuid

Op 25 september is de raad middels brief geïnformeerd over de stand van zaken van het project Willinkplein Zuid inclusief de parkeergarage. Inhoud hiervan is dat een aantal scenario's in kaart worden gebracht. In deze scenario's worden de gevolgen van de parkeerbehoefte en capaciteit, de ruimtelijke kwaliteit, de uitbreiding van oppervlakte detailhandel en de kosten en opbrengsten van de verschillende scenario's verkend.

Voor het willinkplein- zuid zijn in de afgelopen periode drie scenario's t.a.v. de invulling van parkeergarage en bijbehorende opbouw ontwikkeld. Een collegevoorstel over de verschillende scenario's voor de ontwikkeling van Willinkplein Zuid is begin 2015 besloten in het college. De voortgang van de planvorming Willinkplein-Zuid en de voorkeursrichting van het college zijn ter besluitvorming voorgelegd aan de raad en zullen in maart 2015 in de raad worden behandeld.

Westwand Weiert

In de afgelopen maanden is door Synvest voor de Westwand Weiert een plan ontwikkeld voor o.a. een wereldrestaurant. De procedure voor de omgevingsvergunning bevindt zich eind 2014 in een afrondende fase. Voor de overige gedeeltes van de Westwand Weiert worden gesprekken gevoerd met de eigenaren van de panden over mogelijke ontwikkelingen.

Plan Zuid-Esch (Holdert)

In de afgelopen maanden is gewerkt aan de realisatie van de bouw van de Holdert door Domesta. De afstemming tussen Domesta en de gemeente is goed en de werkzaamheden lopen volgens planning. Naar verwachting zal het project in het 2^e kwartaal 2015 conform planning worden opgeleverd.

Markt/ Entree Mensenpark

De werkzaamheden van het project Markt lopen volgens planning.

Extra kosten archeologie

Tijdens de werkzaamheden zijn complete graven naar voren gekomen waardoor er extra archeologische werkzaamheden hebben plaatsgevonden. Het gaat hier om veldwerk en schoonmaakkosten. Naar verwachting zal dit circa € 150.000 aan extra kosten met zich meebrengen.

Aanpassen inrichtingsplan Marktplein

Op 11 november 2014 heeft het college besloten om het inrichtingsplan Marktplein te wijzigen. Het kort parkeren op de Markt nabij de bushalte (voor de ING Bank) wordt hiermee uitgebreid van 5 naar 20 parkeerplaatsen

Bollards

Op 3 december 2014 heeft het college besloten tot het aanbrengen van een nieuw selectief toegangssysteem voor het winkelgebied in het centrum van Emmen. De kosten hiervan worden gedekt binnen de uitvoeringskredieten van het project Centrumplein en Marktplein .

Warmtenet Waterleiding Maatschappij Drenthe (WMD)

Op 1 juli 2014 is het contract tussen WMD en DPE Next voor de energievoorziening DPE Next getekend.

Voor de aansluiting van Theater / WvO voor de energievoorziening op het door de WMD te realiseren warmtenet is door de gemeente een formele aanvraag ingediend bij de WMD. De aansluiting van Theater / WvO op het door de WMD te realiseren warmtenet is noodzakelijk voor de realisatie van de GPR-score van 8 voor Theater / WvO. Inmiddels heeft Dura Vermeer opdracht gegeven aan E-Qua voor aansluiting van Theater/WvO.

Het warmtenet cluster A (Holdert, Theater, Gemeentehuis en DPE) is als business case in ontwikkeling bij WMD. Periodiek vindt overleg plaats tussen de WMD en de gemeente Emmen over de realisatie van het warmtenet door de WMD. Daarnaast vindt voortgangsoverleg plaats waarbij de directeur van de WMD en de directeur van het programma Centrumvernieuwing Emmen aanwezig zijn. Afsproken is dat WMD (E-Qua) binnenkort een verzoek bij de gemeente in zal dienen met betrekking tot de mogelijkheden om te komen tot 2 doublets (2x2 putten) en het onderzoek van de mogelijkheden voor de realisatie van een warmtebuffer op de locatie Hoofdstraat.

Programmabureau

Second opinion inhoudelijk op risico analyse

Door EY is een inhoudelijke second opinion op het risicomangement van CvE uitgevoerd. Begin november is een definitief rapport ontvangen. De belangrijkste conclusie van EY is dat de belangrijkste risico's door de gemeente Emmen zijn geïdentificeerd. Er zijn door EY enkele additionele risico's toegevoegd, maar deze hebben een relatief kleine impact. Met betrekking tot de uitwerking van de geïdentificeerde risico's wordt geconstateerd dat de onderbouwing en de formulering van de risico's en de beheersmaatregelen nog verbeterd kunnen worden. Op 18 november 2014 heeft het college kennis genomen van het rapport van EY en besloten om de aanbevelingen van EY te betrekken bij de reguliere actualisatie van de risicoanalyses van CvE. De raad en de provincie Drenthe zijn hierover middels brief geïnformeerd.

Verlenging programmabureau

Op 21 oktober 2014 is door het college besloten tot de instandhouding van een deel van de programmaorganisatie van Centrumvernieuwing Emmen. De dekking van de algemene proces- en voorbereidingskosten CvE tot 31 december 2016 zal nader uitgewerkt worden en meegenomen worden in het eerstvolgende FMP en de begroting 2016.

Vervanging programmadirecteur

Op 15 december 2014 heeft de programmadirecteur CvE afscheid genomen. Op 16 december heeft het college besloten de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het programma CvE anders te verdelen. De ambtelijke eindverantwoordelijkheid voor het programma CvE is belegd bij de concerndirectie. Het hoofd van het programmabureau CvE is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van het programma CvE en is zowel intern als extern aanspreekpunt voor het programma CvE en de CvE-projecten. Verder zijn binnen het programmabureau CvE taken verschoven.

Financiering programma CvE

EFRO Subsidie

Subsidiabele kosten

In september en oktober 2014 hebben op ambtelijk niveau gesprekken plaatsgevonden met SNN over de subsidiëring van:

- Toerekening algemene proces- en voorbereidingskosten naar de projecten
- Investeringskosten voor verkrijging grond locatie Hoofdstraat
- Toerekening kosten openbaar toegankelijk deel WvO

SNN heeft zowel mondeling als schriftelijk aangegeven in te kunnen stemmen met de standpunten van de gemeente Emmen. Het college heeft op 28 oktober 2014 kennis genomen van deze ambtelijk gemaakte afspraken en de consequenties hiervan.

Er blijft een reëel risico dat niet alle kosten van EFRO projecten ook daadwerkelijk als subsidiabele kosten geaccepteerd zullen worden. Voor enkele posten heeft SNN o.b.v. uitgevoerde controles reeds aangegeven dat hier een korting op toegepast zal gaan worden.

Verlenging EFRO termijn

Op 28 oktober 2014 heeft het college ingestemd met het verzoek aan de bestuurscommissie EZ van het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) en aan de provincie Drenthe tot verlenging van de projectperiode "Atlanta, de Economie van de Verbinding" tot 1 juli 2015.

Gemeente Emmen heeft een uitstelverzoek ingediend tot 1 juli 2015. In de SNN-Bestuurscommissie Economische Zaken van 18 november 2014 is de strikte lijn ten aanzien van de verlengingen van EFRO projecten na 31 december 2014 versoepeld, zodat verdere verlenging van projecten tot 1 april 2015 of tot 1 juli 2015, bij overmacht/onvoorziene omstandigheden, mogelijk is. Dit besluit is bekrachtigd door het DB SNN op 2 december 2014.

De provincie Drenthe heeft aangegeven akkoord te gaan met een uitstelverzoek tot 1 juli 2015 onder de voorwaarde dat de gemeente Emmen het financieel risico, als gevolg van een programmatekort veroorzaakt door de uitgaven

gedaan in de periode van 1 april 2015 tot 1 juli 2015 voor het EFRO-project "Atalanta, De Economie van de Verbinding", voor haar rekening neemt.

Op 13 januari 2015 heeft het college ingestemd met de voorwaarde van de provincie dat de gemeente Emmen het financieel risico m.b.t. EFRO zoals hierboven omschreven draagt. De omvang van dit risico wordt relatief beperkt geacht.

Het uitstelverzoek voor EFRO project "Atalanta, De Economie van de Verbinding" tot 1 juli 2015 zal in de Bestuurscommissie EZ van 19 februari 2015 behandeld worden.

REP regionaal bijdrage locatie Hoofdstraat (€ 10 miljoen)

De in de samenwerkingsovereenkomst IGO Atalanta van 5 juli 2010 opgenomen REP-regionaal-middelen van € 10 miljoen en de cofinanciering van € 3,6 miljoen vanuit provincie (RSP+) op de REP-regionaal dienen op basis van een concrete projectaanvraag nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.

Tijdens het bestuurlijk overleg van 11 december 2014 zijn de provincie en de gemeente het eens geworden over het feit dat de € 10 miljoen REP regionaal "door gedecentraliseerd" zal gaan worden aan de gemeente Emmen. De risico's met betrekking tot de aanwending en verantwoording van deze REP regionaal-middelen komt daarmee bij de gemeente Emmen te liggen. Op 20 januari 2015 heeft het college besloten om de "Overeenkomst overdracht middelen regionaal REP in het kader van de IGO Atalanta" met de provincie Drenthe aan te gaan en de provincie Drenthe te vrijwaren voor eventuele aanspraken vanuit het Rijk ten aanzien van het REP regionaal voor zover betrekking hebbend op de aan de gemeente Emmen "door gedecentraliseerde" REP-regionaal middelen van € 10 miljoen. Deze "doordecentralisatie" van REP regionaal middelen geeft overigens nog geen zekerheid over de daadwerkelijke verkrijging van deze middelen. Er zal na effectuering van de 'doordecentralisatie' van de REP regionaal bijdrage, rechtstreeks, verantwoording t.a.v. de inzet van REP regionaal middelen afgelegd moeten worden aan het Rijk.

Resterende RSP plus middelen (€ 3,6 mln. cofinanciering REP en € 9,6 mln. RSP+)

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau nog in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van deze middelen.

Bespreking hiervan in het bestuurlijk overleg IGO Atalanta van 11 december 2014 heeft niet tot overeenstemming geleid. In 2015 zal hier verder over gesproken moeten worden tussen gemeente en provincie.

Bijdrage MIRT/VROM locatie Hoofdstraat (€ 17 miljoen)

De verkrijging van de ontbrekende € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen aan DPE voor de verkrijging van de locatie Hoofdstraat door de gemeente is tot op heden nog een groot risico.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de dekking van de € 17 miljoen MIRT-bijdragen.

RSP Bereikbaarheid

Op 10 december 2013 is in het bestuurlijk overleg gemeente Emmen en provincie Drenthe ingestemd met de notitie RSP Bereikbaarheidsprojecten Emmen Centrum (IGO Atalanta). Hierop aansluitend is het onderdeel "bereikbaarheid" van de samenwerkingsovereenkomst (5 juli 2010) uitgewerkt in de notitie Wijziging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst RSP Gemeente Emmen-Provincie Drenthe IGO ATALANTA. Op 28 januari 2014 heeft de provincie Drenthe ingestemd met deze wijziging op de samenwerkingsovereenkomst.

B. Projectenoverzicht: realisatie afzonderlijke projecten

De strategische doelstelling van het programma is: *één mooi, uitnodigend en goed bereikbaar centrum in 2020*. De overtuiging is dat door uitvoering van de projecten samen deze strategische doelstelling wordt gerealiseerd.

Hieronder wordt in één totaaloverzicht van alle individuele projecten het actuele oordeel aangegeven t.a.v.:

- projectplanning
- projectbudget
- (stedelijke) kwaliteit project
- eindoordeel per project
- projectrisico's

Voor achterliggende informatie over de projecten wordt verwezen naar het bijlagenboek.

	Project	Planning	Budget	Stedelijke kwaliteit	Eindoordeel	Risico's
	Hondsrugwegtunnel					
	Bijkomende infrawerken					
	Boulevard Noord					
	Boulevard Zuid					
	Ontsluiting P Zuid			PM		
	Kruising Hondsrugweg-Ermerweg			PM		
	Aanpassing Vreding			PM		
	Landschappelijke inpassing DPE Next	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Parkeergarage Willinkplein			nvt		
	Parkeergarage Willinkplein-Zuid	PM	PM	nvt	PM	
	Centrumplein					
	Bereikbaar Emmen Centrum					
	Boermarkeweg 1 ^e fase			nvt		
	Boermarkeweg 2 ^e fase	nvt		nvt	nvt	nvt
	Reconstructie aansluiting N34/Rondweg	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Reconstructie aansluiting N862/Rondweg	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Nader te bepalen multimodale maatregelen N862	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Voorzieningen en maatregelen Verkeers- en parkeermanagement	nvt		nvt	nvt	nvt
	Theater / Wereld van Ontmoeting					
	Locatie Hoofdstraat			PM		
	Locatie Muzeval	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	DPE Overbrugging			nvt		
	DPE Next			PM		
	Ondergrondse infrastructuur		nvt	nvt		
	Parkeergarage Westerstraat			nvt		
	Centrum Noord			nvt		
	Locatie Vreding			PM		
	Willinkplein-Zuid	PM		PM		
	Westwand Weiart	nvt	nvt	PM	nvt	
	Plan Zuid-Esch (Holdert)			nvt		
	Markt / Entree Mensenpark					

: Project is onderdeel van het project Atalanta

PM

: Project is nog niet in ontwikkeling, dan wel nog niet voldoende concreet, waardoor een oordeel nog niet van toepassing is

Toelichting oordeelsvorming

Eindoordeel per project: Binnen de projecten wordt primair gestuurd op planning, budget en kwaliteit. De zwakste schakel van tijd-geld-kwaliteit bepaalt het eindoordeel op dit moment van het project.

De zwaarte van het risicoprofiel geeft aan in welke mate risico's het verdere verloop van het project kunnen beïnvloeden. In hoeverre mogelijke verstoring kan optreden wordt afzonderlijk weergegeven door middel van de aanduiding van de hoogte van het risico van het betreffende project.

Waar geen kleur is ingevuld: het project moet nog worden gestart, ofwel het aspect is op dit moment nog niet van toepassing.

Planning

- conform projectplanning
- overschrijding projectplanning zonder gevolgen voor programmakaders planning
- overschrijding projectplanning met gevolgen voor programmakaders planning.

Budget

- geen (verwachte) overschrijdingen op krediet
- verwachte overschrijding
- daadwerkelijke overschrijding

Stedelijke kwaliteit:

- afgegeven oordeel inzake project supervisor stedelijke kwaliteit voldoende.
- aanpassingen nodig.
- afgegeven oordeel supervisor stedelijke kwaliteit niet voldoende.

Risico's (zie risicomanagement voor uitleg risicoscore)

- maximaal 1 projectrisico in oranje of rood
- 2 of 3 projectrisico's in oranje of rood
- meer dan 3 projectrisico's in oranje of rood

Toelichting op eindoordeel oranje en rood:

Boulevard Noord

Het eindoordeel over Boulevard Noord is rood, omdat de planning van Boulevard Noord 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Boulevard Zuid

Het eindoordeel over Boulevard Zuid is rood, omdat de planning van Boulevard Zuid 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Centrumplein

Het eindoordeel over het centrumplein is rood, omdat de planning van het centrumplein 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders. Bovendien is het oordeel van de supervisor stedelijke kwaliteit oranje omdat op dit punt bijsturing nodig is.

Locatie Hoofdstraat

Het eindoordeel over de Locatie Hoofdstraat is oranje omdat de dekking van de € 65,5 miljoen schadeloosstelling à fonds perdu nog niet gerealiseerd is.

Markt/Entree Mensenpark

Het eindoordeel van Markt/Entree Mensenpark is rood, omdat de planning van Markt/Entree Mensenpark 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Toelichting op risico's in oranje of rood

Locatie Hoofdstraat

De risico's van Locatie Hoofdstraat staan op rood omdat de volgende zeven netto risico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- Tekort als gevolg van reeds gemaakte kosten en noodzakelijke (tijdelijke) investeringen die niet gedekt kunnen worden uit opbrengsten GREX.
- RSP plus bijdragen ter dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu (locatie Hoofdstraat) van provincie Drenthe kunnen niet, of niet volledig, worden verkregen.
- RSP+ Bijdrage (€ 3,6 miljoen co-financiering REP regionaal) kan niet, of niet volledig worden verkregen, danwel niet volledig worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 mln)
- Onvoldoende belangstelling van investeerders en projectontwikkelaars voor locatie Hoofdstraat leidt tot een verlies aan kwaliteit.
- REP Regionaal bijdrage van Rijk ad € 10 miljoen kan niet, of niet volledig worden verkregen, dan wel niet (volledig) worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen schadeloosstelling van € 65,5 mln.)
- De beoogde € 17 miljoen bijdragen MIRT van ministerie van VROM voor de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (incl. de aan DPE te betalen schadeloosstelling van € 65,5 mln.) kan niet daadwerkelijk worden verkregen.
- Onjuistheid en onvolledigheid van ramingen en calculaties.

DPE Next

De risico's van DPE Next staan op oranje omdat de volgende twee netto risico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- Als gevolg van continuïteitsproblemen DPE Next moeten verstrekte geldleningen en de gemeentelijke inbreng worden afgeboekt, omdat overeengekomen rente (3,25%) en/ of aflossingen verstrekte geldleningen aan DPE (€ 12,5 mln., € 3,5 mln., € 6 mln. en maximaal € 22 mln.) en een financiële inbreng van € 10 miljoen (te zijner tijd) niet door DPE Next betaald kunnen worden. DPE zou in de toekomst kunnen vragen om een extra gemeentelijke bijdrage/financiering in verband met investeringsoverschrijdingen en exploitatietekorten in parkexploitatie DPE Next, en exploitatie Theater.
- Niet realiseren van de ambitie en kwaliteit van DPE Next.

Locatie Vreding

De risico's van Locatie Vreding staan op oranje omdat de volgende twee netto risico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- Als gevolg van alternatieve aanwending van de locatie Vreding moet de boekwaarde mogelijk worden afgeboekt.
- Nadelige beïnvloeding van de grondexploitatie als gevolg van onvoldoende belangstelling van investeerders en projectontwikkelaars.

C. Programma Centrumvernieuwing Emmen

C 1. Overzicht programma Centrumvernieuwing Emmen

In deze paragraaf wordt de stand van zaken ten aanzien van de programmakaders, zoals genoemd in het programmaplan Centrumvernieuwing Emmen 2012 – 2020, weergegeven.

Hieronder treft u een overzicht aan van het oordeel per einde trimester. De toelichting/onderbouwing van de beoordeling is opgenomen in de hoofdstukken C2 t/m C9.

Eindoordeel programmakaders budget	
Uitvoering alle projecten binnen vastgestelde kredieten.	
Investerings Atalanta binnen totaal kader investeringen op basis van vastgesteld FMP.	
Voortgang realisatie dekking CvE	
Programmakaders planning	
Alle projecten uiterlijk 1-1-2020 gereed	
Per 25 maart 2016 is bij de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen, inclusief een belangrijk deel van de Wereld van Ontmoeting, de relevante openbare infrastructuurvoorziening opgeleverd.	
Per 1 oktober 2016 wordt het nieuwe Theater in gebruik genomen.	
Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 01-01-2015)	
Programmakaders stedelijke kwaliteit	
Uitvoering programma conform beoogde stedelijke kwaliteit.	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. stedelijke kwaliteit	PM
Programmakaders duurzaamheid	
Uitvoering programma conform het beoogde niveau duurzaamheid	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. duurzaamheid	
Programmakaders werkgelegenheid tijdens bouwfase	
Realisatie sociaal ondernemen minimaal 5% social return on investment	
Werkgelegenheid regio	
Programmakader bereikbaarheid tijdens bouwfase	
Inspanningen gemeente om centrum bereikbaar te houden afdoende	
Programmakaders kennis en innovatie	
In 2015 draaien onder Community of Practice (COP) tenminste drie kennisclusters	
Na 2015 heeft COP een zelfstandig en breder bereik	
Programmakader betrokkenheid stakeholders	
Stakeholders worden op passende wijze betrokken	

	Geen (verwachte) afwijking van programmakader
	Extra actie nodig om programmakader te realiseren
	Programmakader wordt niet gehaald

C 2. Financiën programma (budget)

Voor alle projecten wordt een eigen projectbudget voor voorbereiding en uitvoering en/of grondexploitatie vastgesteld als financieel kader. De projectbudgetten voor de Atalantaprojecten moeten op basis van het raadsbesluit van 18 december 2008 voldoen aan het Financieel Meerjaren Perspectief Atalanta. Voor de dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta en overige CvE Projecten is een risicoprofiel dekking opgesteld. Dit risico profiel bestaat uit 5 risicocategorieën uiteenlopend van 'geen risico' tot 'nog ongedekt'.

De gegevens die de monitoring ondersteunen op deze programmakaders inzake budget treft u aan in het bijlagenboek.

Eindoordeel programmakaders budget	
Uitvoering alle projecten binnen vastgestelde kredieten ¹	
Investerings Atalanta binnen totaal kader investeringen op basis van vastgesteld FMP ¹	
Voortgang realisatie dekking CvE ²	

1

- Geen (verwachte) overschrijdingen op krediet
- Verwachte overschrijding
- Daadwerkelijke overschrijding

Voor dit oordeel geldt: de zwakste schakel bepaalt.

2

- De dekking van alle projecten bevindt zich volledig in de risicocategorieën geen of beperkt risico
- Er bevinden zich nog te dekken gelden in de risicocategorie redelijk of hoog
- Er zijn nog ongedekte onderdelen

Voor dit oordeel geldt: de zwakste schakel bepaalt.

Toelichting afwijkingen en maatregelen budget
<p>Voortgang realisatie dekking CvE: oranje</p> <p>De voortgang van de realisatie dekking CvE is oranje omdat het risico van de dekking van de projecten, 'Ontwikkeling locatie Hoofdstraat', 'Ontwikkeling Willinkplein-Zuid', 'Ontwikkeling Locatie Vreding' en 'Ontwikkeling locatie Muzeval' zich (deels) in de categorie redelijk tot hoog bevindt.</p> <p><i>Grondexploitaties</i></p> <p>De dekking vanuit de grondexploitaties is opgenomen in de categorie redelijk risico omdat de opbrengsten van de grondexploitaties onzeker zijn.</p> <p><i>Locatie Hoofdstraat</i></p> <p>Met betrekking tot de (dekking van de) locatie Hoofdstraat is sprake van een aanzienlijk financieel risico. De € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen is nog hoogst onzeker. Daarnaast dienen de subsidies van circa € 8 miljoen RSP+ en € 3,6 miljoen cofinanciering REP regionaal uit RSP+ ten behoeve van de dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.</p> <p>Op 20 januari 2015 heeft het college besloten om de "Overeenkomst overdracht middelen regionaal REP in het kader van de IGO Atalanta" met de provincie Drenthe aan te gaan en de provincie Drenthe te vrijwaren voor eventuele aanspraken vanuit het Rijk ten aanzien van het REP regionaal voor zover betrekking hebbend op de aan de gemeente Emmen "door gedecentraliseerde" REP-regionaal middelen van € 10 miljoen. Deze "doordecentralisatie" van REP regionaal middelen geeft overigens nog geen zekerheid over de daadwerkelijke verkrijging van deze middelen. Er zal na effectuering van de 'doordecentralisatie' van de REP regionaal bijdrage, rechtstreeks, verantwoording t.a.v. de inzet van REP regionaal middelen afgelegd moeten worden aan het Rijk.</p>

C 3. Planning programma

Er is een masterplanning Centrumvernieuwing Emmen waarin alle projecten en de kritieke afhankelijkheden op programmaniveau zijn opgenomen. Een samenvatting van de eerstkomende vijf jaar uit deze Masterplanning is opgenomen in het bijlagenboek.

Programmakaders planning	
Alle projecten uiterlijk 1-1-2020 gereed	
Per 25 maart 2016 is bij de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen, inclusief een belangrijk deel van de Wereld van Ontmoeting, de relevante openbare infrastructuurvoorziening opgeleverd.	
Per 1 oktober 2016 wordt het nieuwe Theater in gebruik genomen.	
Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 01-01-2015)	

- Conform masterplanning
- Overschrijding masterplanning zonder gevolgen voor programmakaders planning
- Overschrijding masterplanning met gevolgen voor programmakaders planning.

Toelichting afwijkingen en maatregelen planning
<p>Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 1-1-2015): rood</p> <p>De einddatum van de EFRO-subsidie ligt formeel op 1-1-2015. In het vierde kwartaal van 2013 is de planning van het project Markt en centrumplein aangepast, waardoor de EFRO-subsidie termijn van 1 januari 2015 wordt overschreden. In de eerste periode van 2014 is gebleken dat ook Boulevard Noord en Boulevard Zuid niet geheel voor 1-1-2015 gereed zullen zijn.</p> <p><i>Verlenging EFRO termijn</i></p> <p>Op 28 oktober 2014 heeft het college ingestemd met het verzoek aan de bestuurscommissie EZ van het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) en aan de provincie Drenthe tot verlenging van de projectperiode "Atlanta, de Economie van de Verbinding" tot 1 juli 2015.</p> <p>Gemeente Emmen heeft een uitstelverzoek ingediend tot 1 juli 2015. In de SNN-Bestuurscommissie Economische Zaken van 18 november 2014 is de strikte lijn ten aanzien van de verlengingen van EFRO projecten na 31 december 2014 versoepeld, zodat verdere verlenging van projecten tot 1 april 2015 of tot 1 juli 2015, bij overmacht/onvoorziene omstandigheden, mogelijk is. Dit besluit is bekrachtigd door het DB SNN op 2 december 2014.</p> <p>De provincie Drenthe heeft aangegeven akkoord te gaan met een uitstelverzoek tot 1 juli 2015 onder de voorwaarde dat de gemeente Emmen het financieel risico, als gevolg van een programmatekort veroorzaakt door de uitgaven gedaan in de periode van 1 april 2015 tot 1 juli 2015 voor het EFRO-project "Atalanta, De Economie van de Verbinding", voor haar rekening neemt.</p> <p>Op 13 januari 2015 heeft het college ingestemd met de voorwaarde van de provincie dat de gemeente Emmen het financieel risico m.b.t. EFRO zoals hierboven omschreven draagt. De omvang van dit risico wordt relatief beperkt geacht.</p> <p>Het uitstelverzoek voor EFRO project "Atalanta, De Economie van de Verbinding" tot 1 juli 2015 zal in de Bestuurscommissie EZ van 19 februari 2015 behandeld worden.</p>

C 4. (Stedelijke) kwaliteit

De beoogde hoge stedelijk/ruimtelijke kwaliteit wordt geborgd door het vastgestelde supervisie- en adviesproces voor Centrumvernieuwing Emmen, uit te voeren door de aangestelde supervisor stedelijke kwaliteit. Vastgestelde kaders zoals de Omgevingsvisie Hondsrugweg en de visie Spoorzoeken zijn daarbij een leidraad. Een en ander is uitgewerkt in het vastgestelde auditplan Stedelijke Kwaliteit.

Programmakaders stedelijke kwaliteit	
Uitvoering programma conform beoogde stedelijke kwaliteit.	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. stedelijke kwaliteit	PM

- Afgegeven oordeel supervisor voldoende.
- Aanpassingen nodig.
- Afgegeven oordeel supervisor niet voldoende.

Advies supervisor stedelijke kwaliteit
<p>Per 1 januari 2014 is Joop Slangen (SlangenHulsker architecten, Haarlem) benoemd tot supervisor stedelijke kwaliteit Centrum Vernieuwing Emmen. Hij vervult deze rol in samenwerking met Tess Broekmans (Urhahn Urban Design, Amsterdam).</p> <p>Dit is de 3^e rapportage van 2014.</p> <p>“De verplaatsing van het Dieren Park Emmen naar het nieuwe Wildlands aan de overzijde van de Hondsrug zal ingrijpende gevolgen hebben voor het functioneren van de binnenstad. Het is belangrijk ook de overige projecten die in de komende jaren in het centrum van de stad gerealiseerd zullen worden te ontwikkelen en te beoordelen vanuit een strategie voor de langere termijn. In juni 2014 is door de supervisor / UUD een visie op de toekomstige ontwikkeling van de binnenstad gepresenteerd, die in januari 2015 met het College van B&W besproken zal worden. Doelstelling is om zo spoedig mogelijk te komen tot een vastgestelde visie Emmen centrum, zodat die ook als leidraad kan dienen bij beleid en bij het sturen op toekomstige projecten in de binnenstad.</p> <p>De gemeente investeert in deze jaren veel in hoogwaardige infrastructuur en openbare ruimte, en het is belangrijk projecten goed op elkaar af te stemmen. Een handboek voor de inrichting van de openbare ruimte zou daarin een belangrijk verbindend middel kunnen zijn.</p> <p>Daarnaast is cruciaal dat ruimtelijke kwaliteit niet alleen bepaald wordt door (de inrichting van) de openbare ruimte, maar misschien nog meer door de programmering en kwaliteit van de omringende bebouwing. Met name het centrumplein (Weijert wand en Willinkplein zuid), de locatie van het Wapen van Emmen en (in iets minder mate) de Vreding verdienen daarbij prioriteit.</p> <p>Er is een ontwikkelstrategie voor de herontwikkeling van de Hoofdstraatlocatie opgesteld. Deze ontwikkelstrategie zal begin 2015 ter besluitvorming worden voorgelegd aan het College van B&W. Vervolgens zal een bidbook opgesteld gaan worden voor de herontwikkeling van de locatie Hoofdstraat waarin de randvoorwaarden worden uitgewerkt waarbinnen initiatieven moeten passen. Het bidbook is dus meer dan een verleidelijk verhaal: het gaat ruimte geven aan de organische ontwikkeling én de ambities en kaders worden hierin helder verwoord.</p> <p>Wildlands is een belangrijk en omvangrijk project voor de stad, met grote gebouwen die vanaf veraf zichtbaar zullen zijn en met een omtrek van meerdere kilometers. Wildlands heeft volledige vrijheid gekregen bij de inrichting en ontwerpen op eigen terrein, maar de manier waarop de randen ingepast kunnen worden in stad en landschap vraagt nu om duidelijke uitspraken en uitwerking in ontwerp. Vanuit het omringende open landschap moet die landschappelijke benadering prioriteit krijgen. Die blijft nu nog sterk achter. In het bijlagenboek volgt een beoordeling van de stand van zaken van de verschillende projecten.</p> <p>Daarbij is gekozen voor de volgende opzet per project:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Stand van Zaken
2. Toetsingskader
3. Beoordeling
4. Waardering
5. Advies ”

C 5. Duurzaamheid

We streven een realisatie van het hele programma na die op een duurzame manier gebeurt. Dit is als een vertrekpunt/kader bij elke keuze in feite één van de pijlers van de gebiedsontwikkeling. Om daarop te toetsen en zonedig bij te sturen is een deskundigenpanel duurzaamheid ingesteld. Dit beoordeelt de duurzaamheid tijdens de realisatie aan de hand van het vastgestelde auditplan duurzaamheid en de desbetreffende subsidievoorwaarden.

Programmakaders duurzaamheid	
Uitvoering programma conform het beoogde niveau duurzaamheid	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. duurzaamheid	

- Afgegeven oordelen over projecten door deskundigenpanel duurzaamheid voldoende.
- Aanpassingen nodig.
- Afgegeven oordelen over projecten door deskundigenpanel duurzaamheid niet voldoende.

Toelichting duurzaamheid
Toelichting duurzaamheid per project
<p><u>Warmtenet</u> Op 1 juli 2014 is het contract tussen WMD (E-Qua) en DPE next voor de energievoorziening DPE Next getekend.</p> <p>Voor de aansluiting van Theater / WvO voor de energievoorziening op het door de WMD te realiseren warmtenet is door de gemeente een formele aanvraag ingediend bij de WMD. De aansluiting van Theater / WvO op het door de WMD te realiseren warmtenet is noodzakelijk voor de realisatie van de GPR-score van 8 voor Theater / WvO. Inmiddels heeft Dura Vermeer opdracht gegeven aan E-Qua voor aansluiting van Theater/WvO.</p> <p>Het warmtenet cluster A (Holdert, Theater, Gemeentehuis en DPE) is als business case in ontwikkeling bij WMD. Periodiek vindt overleg plaats tussen de WMD en de gemeente Emmen over de realisatie van het warmtenet door de WMD. Daarnaast vindt voortgangsoverleg plaats waarbij de directeur van de WMD en de directeur van het programma Centrumvernieuwing Emmen aanwezig zijn. Afgesproken is dat WMD (E-Qua) binnenkort een verzoek bij de gemeente in zal dienen met betrekking tot de mogelijkheden om te komen tot 2 doublets (2x2 putten) en het onderzoek van de mogelijkheden voor de realisatie van een warmtebuffer op de locatie Hoofdstraat.</p> <p><u>Hondsrugwegtunnel</u> De Hondsrugwegtunnel is op 15 december 2014 opgeleverd en in gebruik genomen en op 19 december feestelijk geopend. Alle hieronder genoemde activiteiten m.b.t. duurzaamheid zijn uitgevoerd en afgerond.</p> <p><u>Verwarming hellingbanen</u> De benodigde voorzieningen zijn aangelegd en aangesloten op de saneringsunit, voor het verwarmen en eventueel koelen van de hellingbanen van de tunnel Hondsrugweg. Dit heeft een gunstige invloed op de levensduur van het asfalt en op het terugdringen van gebruik van strooizout</p> <p><u>Verlichting</u> De verlichting in de tunnel is aangelegd met sensor gestuurde LED verlichting. De sensoren meten de lichtintensiteit buiten. De intensiteit van het licht in de tunnel sluit hier op aan. Bestuurders merken hierdoor nagenoeg geen verschil in lichtintensiteit bij het in en uitrijden van de tunnel.</p> <p><u>Hergebruik materiaal.</u> Een groot deel van het leem dat uit de tunnelbak is gegraven is gebruikt voor het maken van geperste leemstenen ten behoeve van de gebouwen in Wildlands Adventure Zoo Emmen.</p> <p><u>CSM Wand</u> De wanden van de tunnel zijn uitgevoerd volgens het CSM (Cutter Soil Mix) systeem. Dit houdt in dat de wanden worden gemaakt met zand dat ter plaatse aanwezig is en direct wordt verwerkt in de te realiseren tunnelwanden. Er behoeft derhalve minder bouw materiaal (zand en grind) van elders voor de wand te worden gebruikt. Hierdoor zijn minder vervoersbewegingen nodig wat een positief effect heeft op de CO2 uitstoot.</p> <p><u>Theater</u> Voor de energievoorziening van het theater zal aangesloten worden op het door de WMD te ontwikkelen warmtenet.</p> <p>Voor de aansluiting van Theater/WvO voor de energievoorziening op het door de WMD te realiseren warmtenet is door de gemeente een formele aanvraag ingediend bij de WMD. De aansluiting van het Theater/WvO op het door de WMD te realiseren warmtenet is noodzakelijk voor de realisatie van de GPR-score van 8 voor Theater/WvO. Inmiddels heeft Dura Vermeer opdracht gegeven aan E-Qua voor aansluiting van het Theater/WvO.</p>

De eis dat het gebouw moet voldoen aan GPR 8 op alle thema's wordt gerealiseerd.

Het dak en de twee kopgevels worden "groen" uitgevoerd, dat wil zeggen worden bekleed met onderhoudsarme grassen en kruiden.

De drie vloerniveaus op begane grond niveau zijn "vlak getrokken" tot één niveau. Hiermee is de flexibiliteit, en daarmee de gebruiksmogelijkheden in de toekomst, substantieel verbeterd.

Bij de uitwerking van vraagspecificatie naar uitvoering gereed ontwerp wordt het aspect duurzaamheid bij beslissingen telkens belicht. De aandachtspunten van het duurzaamheidspanel maken deel uit van de aanbestedingsstukken. Zo bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid dat ook in het theater leemstenen zullen worden toegepast, de stoelframes van bio composiet worden gemaakt, bio-degradable tapijt wordt toegepast, natuursteen wordt gebruikt, het dak van de Traverse wordt hergebruikt op het Kompasplein et cetera.

Het gebruik van PV-cellen wordt overwogen.

De publieksruimten van het Theater worden verlicht met LED.

Boulevards

Op de Boulevards komen 9 overkappingen (hubs). Deze overkappingen worden grotendeels gemaakt van composiet. Composiet is een innovatief en duurzaam materiaal. In samenwerking tussen de producent van de hubs en Stenden Hogeschool wordt daarnaast nader onderzoek gedaan naar de mogelijke toepassing van bio composieten (composiet op basis van bio vezels). De eerste stap is dat er een LCA (Life Cycle Analyse) vergelijking wordt gemaakt tussen composiet en bio composiet. Op basis van de uitkomst wordt mogelijk één hub op termijn uitgevoerd in bio composiet, dit in samenwerking tussen Stenden en de leverancier.

Voor de verlichting van de boulevards wordt duurzame LED-verlichting toegepast.

Centrumplein

Ten aanzien van het natuursteen, de verlichting en de watertoevoer van het centrumplein is voor duurzame oplossingen gekozen. Zo wordt gebruik gemaakt van Europees natuursteen. Hiermee zijn de transportafstanden beperkt. Dit heeft een gunstig effect op o.a. de CO2 uitstoot in het transportproces ten opzichte van natuursteen uit Azië en andere werelddelen. Tevens zijn de arbeidsomstandigheden tijdens het productieproces beter gewaarborgd binnen de landen van de Europese Unie.

Op het gebied van energie is ervoor gekozen om het verbruik bij de bron aan te pakken. Om het verbruik zo beperkt mogelijk te houden wordt er gewerkt met LED verlichting en worden de voor de waterpartij benodigde pompen voorzien van tijdschakelaars om het overbodig lopen van de pompen te voorkomen. De mogelijkheden van zonnepanelen voor energievoorziening centrumplein worden onderzocht. Streven is om jaarlijks evenveel "duurzame" energie op te wekken als wordt verbruikt.

Op het plein wordt een grote waterpartij aangelegd. In de zomermaanden is de verdamping hoger dan de neerslag. Om de vijver aan te vullen wordt gebruikgemaakt van proceswater dat vrijkomt vanuit de waterfabriek van WMD. Op deze wijze wordt het proceswater hergebruikt en wordt er geen drinkwater verspild.

Marktplein

Verlichting op het Marktplein wordt vormgegeven door een systeem waarmee d.m.v. spankabels LED-verlichting in de bomen wordt aangelegd en qua lichtsterkte kan worden geregeld. Het betreft zogenaamde Free-straatverlichting. De vorm van verlichting maakt het mogelijk om lichtintensiteit centraal aan te sturen.

Voor duurzaam behoud van de bomen op het plein wordt de grond rondom ter plekke vervangen door gemengde vruchtbare grond. Regenwater wordt door middel van speciale kolken allereerst rechtstreeks toe geleid naar de bomen. Het overschot wordt automatisch afgevoerd naar het regenwaterriool als onderdeel van het gescheiden rioolsysteem.

Hergebruik materiaal

Door de herinrichting van het Marktplein is een deel van het straatmeubilair vervangen door nieuw straatmeubilair. Een deel van het straatmeubilair wordt hergebruikt. Zo is de rode natuurstenen bank, die bij het busstation in Emmen stond, geplaatst in de dorpskern van Zwartemeer. Een aantal bankjes en lichtmasten is bij een aantal basisscholen en speelvoorzieningen geplaatst.

DPE Next

Bij de realisatie van het belevenspark worden zoveel mogelijk duurzame, lokale en secundaire bouwmaterialen ingezet.

In maart 2013 zijn twee bruggen, die dienst gedaan hebben bij de Floriade en het duurzame bedrijventerrein

2020 in Hoofddorp, aangevoerd die een nieuwe plek krijgen in het belevenspark.

Eind november 2013 heeft Dierenpark Emmen aangekondigd om samen met o.a. Machine Fabriek Emmen en Stenden PRE de eerste bio composietbrug ter wereld te maken en te plaatsen in het belevenspark. De contracten hiervoor zijn getekend en productie en plaatsing van de brug zal plaatsvinden in het eerste half jaar 2015.

In december 2013 heeft Stenden Pre een Marktdag Bio composieten georganiseerd. Tijdens deze dag is de brug in alle facetten gepresenteerd. De brug is breed onder de aandacht gebracht in de pers. De brug heeft al de status van icoon project gekregen dat ondersteunend is aan de ontwikkelingen in Emmen en Drenthe rond de biobased economy, zoals Greenpack. Er is landelijk en ook van over de grenzen belangstelling voor dit project.

Samen met Stenden Pre wordt onderzocht welke mogelijkheden er ook in de toekomst zijn voor o.a. verbruiksmaterialen in het park.

De energievoorziening DPE Next wordt verzorgd door E-Qua (dochteronderneming van WMD). Bij de energievoorziening van het nieuwe park staat duurzaamheid voorop. Voor de energievoorziening wordt onder andere gebruik gemaakt van warmtewinning uit koeling van het drinkwater van de WMD.

De grote kas is inmiddels grotendeels onder dak. De kas maakt onder meer deel uit van het geheel van de warmtevoorziening. Restwarmte uit de kas kan middels luchtwarmtewisselaars worden toegevoegd aan het warmtenet.

In samenwerking met het bedrijf Oskam vof en plaatselijk ondernemer Jan Lubbers is in Emmen een productielocatie opgezet waar uit leem afkomstig van de afgravingen van de Hondsrugtunnel bouwstenen worden geperst. Dit initiatief kon van de grond komen doordat DPE Next de afname van de eerste 50.000 stenen heeft gegarandeerd. De leemstenen zijn in bouwwerken in Wildlands, zoals de malitempel, inmiddels toegepast. De initiatiefnemers hebben net besloten deze productielocatie in Emmen voorlopig voort te zetten.

Om het begrip duurzaamheid bij DPE Next vorm te geven zijn naast de GPR 8 score, zeven winnaars in het kader van Duurzaamheid en innovatie opgesteld. Deze winnaars worden als volgt in de realisatie meegenomen:

- Minimaal 1 object uitvoeren in leemstenen / leemstuc, gewonnen en geproduceerd op eigen locatie
- Minimaal 1 object uitvoeren in strobouw
- Minimaal 1 object uitvoeren in hennepbeton
- Minimaal 1 object uitvoeren in biocomposieten
- Op transparante en inzichtelijke manier toepassen van hergebruikte materialen/ bouwcomponenten
- Minimaal 5 biomimicry innovaties toepassen uit het biomimicry inventarisatieboekje
- Minimaal 3 overige lokale bedrijven / innovatieve koplopers betrekken om een productvoorstel te doen.

Momenteel wordt door DPE Next met TCE Gofour geïnventariseerd of het gebruik van koolzaad kan worden ingezet voor het vervaardigen van frituurolie, biodiesel en diervoeders. Bij de lancering van de Bio Product Processor op de Agro Expo in Assen is hiervoor een intentieverklaring getekend.

Om de vergroening van de energievoorziening verder in te vullen zijn onderhandelingen gaande met een marktpartij voor de investering van een grote zonne-energie installatie in het park, die door Wildlands geleased zal worden met eigendomsoverdracht na 15 jaar. Om dit haalbaar te maken is door deze partij eind 2014 een SDE aanvraag ingediend voor 460 kWp die vrijwel zeker toegekend gaat worden. Het wachten is nog op de subsidiebeschikking.

Locatie Hoofdstraat

In deze fase worden de mogelijkheden ten aanzien van duurzaamheid verkend. Onderzoek wordt gedaan naar mogelijke waterberging in Emmen-Centrum en er zijn contacten met E-Qua over de ontwikkeling van het warmtenet Emmen Centrum in relatie tot de Locatie Hoofdstraat.

In het landschappelijk en cultuurhistorisch onderzoek wordt geadviseerd om oude structuren van het park weer te benutten in de nieuwe ontwikkeling.

Oordeel duurzaamheidspanel

Tot op heden zijn over twee projecten oordelen gegeven door het duurzaamheidspanel

DPE Next.

Op 19 februari 2014 heeft het deskundigenpanel Duurzaamheid programma CvE haar tweede audit op het ontwerp van DPE Next uitgevoerd.

Het panel geeft het volgende oordeel over het voldoen aan de subsidievoorwaarden, zoals die in het Auditplan Duurzaamheid zijn omschreven:

4a. DPE Next is in de exploitatiefase CO₂-neutraal: We beseffen dat dit niet ineens volledig gerealiseerd kan worden vanwege financiële druk, maar voor de toekomst is dit nog altijd mogelijk.

4b. DPE Next maakt voor 100% gebruik van hernieuwbare energiebronnen: dit is eveneens niet ineens volledig

gerealiseerd, maar voor de toekomst zeker haalbaar.

4c. DPE Next wordt duurzaam gebouwd (GPR-score van minimaal 8): DPE Next voldoet hieraan.

Toelichting: het panel is tevreden over de aanzet die de voorliggende plannen geven, binnen de strakke kaders van budget en tijd. DPE is naar de mening van het panel een heel eind verder gekomen met het realiseren van een duurzaam park. Deze inspanningen zijn een compliment waard, aldus het panel.

De uitgangspositie op het gebied van bijvoorbeeld energie en materialisatie is acceptabel, maar het is en blijft noodzaak om in de toekomst te bekijken hoe bepaalde zaken nóg duurzamer kunnen, als de ontwikkelingen voortschrijden. Dit is overigens ook hoe het panel de subsidievoorwaarden interpreteert. Het is een startpunt, niet een doel op zich.

Theater / WvO

De opdracht van het deskundigenpanel is te beoordelen of wordt voldaan aan de doelstellingen, zoals beschreven in het Auditplan Duurzaamheid, vastgesteld door b&w dd. 30-10-2012. Hierbij wordt aangetekend dat de provincie graag zou zien dat de doelen 4a, b en c zoals die voor DPE Next gelden ook voor het nieuw te bouwen WvT/WvO gelden. De gemeente is van oordeel dat deze voorwaarden niet op de subsidie van het Theater van toepassing zijn. Die doelen zijn:

- a. Het theater is in de exploitatiefase CO₂-neutraal;
- b. Het theater maakt voor 100% gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
- c. Het theater wordt duurzaam gebouwd (maatstaf van de richtlijn GPR gebouwen, met als minimumeis het cijfer 8).

Bevindingen

In september 2013 heeft het deskundigenpanel duurzaamheid een oordeel gegeven over het Theater op basis van het definitief ontwerp. De bevindingen van het deskundigenpanel duurzaamheid zijn als volgt:

De CO₂-neutraliteit in de exploitatiefase en het gebruik maken van 100% hernieuwbare energiebronnen zijn naar de mening van het panel niet terug te vinden in het DO. CO₂-neutraliteit wordt nergens écht gehaald. Dit project staat of valt met wat de WMD wel of niet doet. Het gebouw voldoet aan de richtlijn GPR gebouwen.

Het panel is echter van mening dat de doelstellingen niet worden gehaald omdat duurzaamheid niet op een hoger niveau is meegenomen. Er is gekozen voor een mooi gebouw, waar duurzaamheid in is meegenomen. Naar de mening van het panel had het precies andersom gemoeten. Het gaat overigens niet alleen om het uiterlijk van het gebouw, maar ook om de exploitatie en de lifestyle. Daarnaast heeft het deskundigenpanel duurzaamheid diverse suggesties en aanbevelingen gedaan.

Reactie gemeente

Het oordeel, de opmerkingen en aanbevelingen van het deskundigenpanel duurzaamheid zijn meegenomen in het kader van de vraagspecificatie in de gewijzigde aanbestedingsvorm van Engineer en Build op basis van een Best Value Procurement (BVP) systematiek.

C 6. Werkgelegenheid tijdens de bouwfase

De beoogde effecten ná het uitvoeren van het programma zijn economische groei en structurele werkgelegenheid. Tijdens de uitvoering van het programma doen zich daarnaast eenmalige werkgelegenheidseffecten voor. Door Ecorys zijn deze becijferd op 4700 mensjaren in directe én indirecte werkgelegenheid. Van groot belang hierbij zijn regionale werkgelegenheid en social return on investment (SROI). Bevordering van regionale werkgelegenheid gebeurt binnen de kaders van Europees aanbestedingsbeleid, waarin het niet toegestaan is om regionale werkgelegenheid voor te schrijven. Social return is het inschakelen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en wordt voor Centrumvernieuwing Emmen projectmatig aangepakt.

Programmamakaders werkgelegenheid tijdens bouwfase	
Realisatie sociaal ondernemen minimaal 5% social return on investment ¹	
Werkgelegenheid regio ²	

1

- Er is geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt
- Er is extra actie nodig om dit kader te kunnen realiseren
- In 2020 is dit kader niet gerealiseerd

2

- In alle projecten en het programma worden regionale werkgelegenheidsaspecten meegenomen
- De aandacht voor en wijze van regionale werkgelegenheidsaspecten moet op onderdelen worden verbeterd
- Er is in de projecten en in het programma onvoldoende aandacht voor regionale werkgelegenheidsaspecten

Toelichting werkgelegenheid tijdens bouwfase
<p><i>Realisatie sociaal ondernemen</i></p> <p>In samenspraak met de afdeling Werk en de afdeling Personeel, Juridische Zaken, Communicatie en Inkoop en de afdeling Beleid en Regie is een projectmatige aanpak voor Social Return of Investment verder uitgewerkt op basis van de door het college vastgestelde notitie doorontwikkeling Social Return. In het werkproces worden op het moment van bestek en gunning de projectleider van het betreffende project en de accountmanager van de afdeling Werk betrokken. De aannemers van de werken van de projecten Centrumvernieuwing Emmen moeten conform het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Emmen inhoud geven aan de invulling van Social Return of Investment.</p> <p>In het bijlagenboek I.3 is voor de projecten die nu in uitvoering zijn binnen het programma CvE gerapporteerd over Social Return on Investment. Op basis hiervan is er geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt.</p> <p><i>Werkgelegenheid regio</i></p> <p>In het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Emmen (vastgesteld op 27 september 2012) zijn voorwaarden gecreëerd die het plaatselijke en regionale bedrijfsleven beter in staat stellen mee te dingen naar opdrachten van de gemeente Emmen.</p> <p>In het programma en de projecten wordt rekening gehouden met regionale werkgelegenheidsaspecten. In bijlage I.3 van het bijlagenboek is een lijst opgenomen van alle bedrijven uit de regio (bedrijven gevestigd in Drenthe) die nu worden ingezet ten behoeve van de verschillende projecten binnen Centrumvernieuwing Emmen. Tevens is een globale indicatie van de inzet in manjaren van deze bedrijven uit de regio in de periode 2009-2015 aangegeven.</p> <p>Naast de directe werkgelegenheid in de projecten genereren de werkzaamheden ook indirecte werkgelegenheid in de regio, onder meer in de verblijfsrecreatie, toeleveranciers, etc. Zo verblijven medewerkers van aannemers voor een deel in hotels en recreatieparken in Emmen en Zuidoost Drenthe. Ook worden in het kader van de bereikbaarheid tijdens de bouwfase onder meer verkeersbegeleiders van Stichting Veiligheidszorg ingezet door de aannemers.</p>

C 7. Bereikbaarheid tijdens de bouwfase

Tijdens de bouwfase blijft de bereikbaarheid van het centrum op peil. Hiertoe worden vele maatregelen genomen. Om te volgen of de te nemen maatregelen afdoende zijn vragen we periodiek naar het oordeel van de twee betrokken klankbordgroepen bereikbaarheid (centrumondernemers en inwoners).

Programmakader bereikbaarheid tijdens bouwfase

Inspanningen gemeente om centrum bereikbaar te houden afdoende

- Afgegeven oordeel klankbordgroepen voldoende
- Extra inspanningen nodig
- Afgegeven oordeel klankbordgroepen niet voldoende

Toelichting bereikbaarheid tijdens de bouwfase

Algemeen

Tijdens de realisatie van alle projecten in het kader van het Programma Centrumvernieuwing Emmen in de periode tot en met 2016 is de bereikbaarheid van winkels, het centrum en diverse andere locaties een belangrijk aandachtspunt. Naast bruikbare routes langs, door of tussen de CVE-projecten voor auto's, fietsers en voetgangers krijgt ook het parkeren in het centrum tijdens de bouwfase veel aandacht.

Om de bereikbaarheid zo goed mogelijk te kunnen garanderen zijn in 2011 uitgangspunten vastgesteld door het college. Deze uitgangspunten zijn tot stand gekomen in overleg met Vlinderstad en de klankbordgroepen. Op hoofdlijnen zijn de volgende bereikbaarheidsuitgangspunten vastgesteld:

- Doorgaand gemotoriseerd verkeer wordt zoveel mogelijk van de Hondsrugweg geweerd (verwijzing via N34)
- Spoedeisende hulpdiensten hebben ten allen tijde doorgang
- Gelijktijdig geen grote ingrepen op overige delen Centrumruit en Rondweg
- Waarborgen doorstroming openbaar vervoer
- Woningen blijven bereikbaar
- Bevoorrading van alle delen van het centrum blijft altijd mogelijk binnen de venstertijden
- Loopafstand van parkeerplaatsen naar het centrum mag met 50% toenemen
- Altijd 300 parkeerplaatsen voor bezoekers beschikbaar in de nabijheid (400 m) van het winkelcentrum
- Een obstakelvrije verbinding zowel noord-zuid als oost-west voor fietsers en voetgangers.

Mede aan de hand van de masterplanning van de centrumvernieuwingprojecten worden bereikbaarheidsknelpunten tijdig geïnventariseerd. De uitgangspunten vormen de basis voor het opstellen van een bereikbaarheidsplan. Dit plan bestaat ruwweg uit een kaart waarop de belangrijkste verkeersroutes per (aankomende) kwartalen zijn aangegeven. Binnen dit plan kunnen verder detail maatregelen worden getroffen om individuele, bedrijfs- of bewonersbelangen bij bereikbaarheid verder in te vullen. Het bereikbaarheidsplan vormt een vast agendapunt in het Technisch Coördinatie- en Bereikbaarheidsoverleg (beide intern) met projectleiders van de CvE-projecten en andere intern betrokkenen. Daarnaast worden de bereikbaarheidsplannen afgestemd met de klankbordgroepen voor bewoners en ondernemers. Maandelijks vinden klankbordgroepbijeenkomsten bereikbaarheidsmaatregelen plaats. Adviezen en ideeën die daaruit voort komen worden betrokken in de verdere optimalisatie van de bereikbaarheidskaart en -maatregelen. Voorts wordt de bereikbaarheid voortdurend gemonitord door de bereikbaarheidsadviseur; in samenspraak met de omgeving worden zo nodig extra maatregelen genomen. Ook de hulpdiensten (brandweer, politie, ambulance) worden in het bereikbaarheidsplan betrokken en geraadpleegd.

Specifieke bereikbaarheidsmaatregelen in de afgelopen periode

De bouw van het theater is het najaar van 2014 in volle gang. Bij de bouwlogistiek van het theater is er voor gekozen om de meeste transporten voor 7.00 uur 's ochtends te doen ter beperking van de overlast. Voor andere transporten geldt het principe dat de transporten op afroep aankomen ("just in time"-principe). Aan de N34 is een wachtruimte zodat bouwverkeer elkaar niet hoeft te passeren dan wel te wachten nabij de bouwplaats. Hierdoor heeft de bouwlogistiek nagenoeg geen negatieve invloed op de doorstroming en hinder voor ander verkeer.

Gebleken is dat de tijdelijke noord-zuid fietsverbinding achter het theater langzamerhand wordt gebruikt. Om de veiligheid op deze route te verbeteren is er verlichting langs de gehele route aangebracht.

Daarnaast zijn in december 2014 de werkzaamheden van de Boulevard-Zuid zover afgerond dat het centrumplein ter hoogte van de zuidelijke tunnelmond bereikt werd. Over de tunnelmond is in december een tijdelijk voetpad aangelegd. Hierdoor is het mogelijk voor bezoekers van het centrum en de diertuin om het centrum van Emmen vanaf P-Zuid via het centrumplein te bereiken en is de oversteekbeweging bij de verkeersregelininstallatie op de Hondsrugweg (kruising aansluiting P willinkplein en ontsluitingsweg Holdert) voor voetgangers niet meer nodig. Dit is ook gunstig voor bezoekers en bewoners van locatie De Holdert. Deze bereikbaarheidsmaatregel bevordert tevens een vlotte doorstroming op de Hondsrugweg.

Tijdens de werkzaamheden aan Boulevard Noord werden fietsers omgeleid via een tijdelijke route vanaf de Westenesscherstraat tot aan de aansluiting bij de N381. In december 2014 zijn de werkzaamheden aan Boulevard Noord, busbaan en tunnel afgerond. De Hondsrugtunnel is opgeleverd op 15 december 2014. Vanaf 15 december was de Hondsrugtunnel volledig geopend en kon het verkeer zowel in noordelijke als zuidelijke richting van 2x2 rijstroken gebruik maken. De reeds aangepaste verkeersregelinstallaties waren vanaf deze datum volledig operationeel. Hiermee is de tunnel geen knelpunt meer voor het verkeer op de Hondsrugweg en was de verkeershinder voorbij. Wel zijn er nog inregel- en afstemmingsknelpunten in de verkeersafwikkeling (borden, VRI's, belijning) die aandacht vragen en krijgen.

Binnen het project 'De Markt' is sterk gefaseerd gewerkt. In overleg met de betrokken partijen is extra inzet gepleegd om de voorgenomen activiteiten zoals het aanleggen van een tijdelijke ijsbaan en het Glazen Huis Emmen in december mogelijk te maken. Verder is in deze donkere tijd van het jaar extra tijdelijke verlichting aangebracht op de wandel- en fietsroutes. De aanleg van de permanente verlichting is tevens in volle gang. De freestreetverlichting is in december in gebruik genomen en wordt nog verder geoptimaliseerd.

Bij de aanleg van het Centrumplein worden voorzieningen getroffen om de bevoorrading van de winkels mogelijk te laten blijven. Tijdens de verschillende fasen van het werk moet de bereikbaarheid door de aannemer altijd worden gewaarborgd. Regelmatig vindt daarover overleg met de aannemer plaats. In overleg met de ondernemersverenigingen en de klankbordgroepen zijn voorzieningen getroffen om het parkeren voor zowel bezoekers als voor de bewoners aan het centrumplein zo optimaal mogelijk te houden. Voor fietsen en scootmobielen van de Myriadeflat is een leegstaande winkel tijdelijk ingericht gedurende de periode dat de parkeerkelder niet toegankelijk was wegens de werkzaamheden aan het liftgebouw. In overleg met aannemer Hemmen Hoornstra zijn de hekken van het bouwterrein tijdelijk verplaatst en zijn ca. 30 parkeerplaatsen beschikbaar gekomen in de drukke weken rond kerst.

Daarnaast is er voor het project Markt en het project Centrumplein een INFO-punt ingericht waar iedereen terecht kan voor informatie over werkzaamheden, planning en loop-/fietsroutes. Om de bereikbaarheid van o.a. winkels, horeca en bedrijven in het centrum te kunnen garanderen zijn er speciale planningsafspraken gemaakt.

De klankbordgroep Bereikbaarheid bouwfase heeft in januari de inspanningen van de gemeente inzake de bereikbaarheid van het centrum tijdens de bouw beoordeeld met ruim voldoende (7,5 score). Dit geldt zowel voor de KBG-bewoners als KBG-ondernemers. Wel blijven de KBG-en kritisch op het beperken van overlast, het voorkomen van hinder voor centrumbezoekers en het aangenaam en aantrekkelijk maken (houden) van het centrum.

C 8. Kennis en Innovatie

We streven na om met de uitvoering van het programma een belangrijke impuls te geven aan de ontwikkeling van kennis en innovatiekracht in de regio. De gemeente faciliteert daarbij de samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen, met als doel dat ondernemers de economische kansen zien en benutten. Hiervoor is het nodig om te komen tot een functionerend Innovatie- en Kennisplatform Emmen, ofwel Community of Practice, (COP).

Programmakoorden kennis en innovatie	
In 2015 draaien onder COP tenminste drie kennisclusters	
Na 2015 heeft COP een zelfstandig en breder bereik	

- Er is geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt
- Er is extra actie nodig om dit kader te kunnen realiseren
- In 2015 is dit kader niet gerealiseerd

Toelichting Kennis en Innovatie
<p>Het Innovatie- en Kennisplatform (IK Drenthe) is in deze rapportageperiode nader uitgewerkt. Vanuit de verschillende kenniskringen zijn er initiatieven gestart en bijeenkomsten georganiseerd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toerisme en Recreatie (met betrokkenheid van DPE). <ul style="list-style-type: none"> • In de rapportageperiode is verder gewerkt aan het traject Toerisme in Euregioonaal verband. Het lectoraat 'Duurzame Innovatie in de Regionale Kenniseconomie' heeft het voortouw genomen om ook in Euregioonaal verband samen te werken met bedrijven en kennisinstellingen. Zo wordt er nauw samengewerkt met de organisaties van Geoparken aan beide kanten van de grens. • Het project "Community of Practice Toerisme van IK Drenthe" heeft in deze periode haar activiteiten (deels) kunnen afsluiten. In de periode tot 1 maart 2015 wordt gewerkt aan een projectplan "Doorschakelen van model 1.0 naar 2.0", met daarbij het doel om een netwerksubsidie te verkrijgen van de EDR (Interreg A). Dit is de opmaat naar verdere en vooral intensievere samenwerking met onze Duitse partners..   2. Duurzame bouwmaterialen (met betrokkenheid van DPE Next). <p>De mogelijkheden van biovezel versterkte composieten voor de uitvoering van de HUB's op de boulevards is in de rapportageperiode met Stenden Pre verder verkend. Op dit moment wordt de engineering van de Biobrug verder uitgewerkt om tot productie te komen en is er een opdracht verstrekt om een walbeschoeiing van biocomposieten te realiseren. Het gaat daarbij om de maakbaarheid van het product en de daaraan te stellen eisen, zoals duurzaamheid, vandalisbestendigheid, te integreren voorzieningen, infopanelen, verlichting, waterafvoer etc. Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat investeren en faciliteren van innovaties loont. Het leidt daadwerkelijk tot nieuwe producten en daarmee werkgelegenheid (hetzij behoud bestaande en uitbreiding met nieuwe)</p> 3. Ondernemerschap. <p>Op 10 september 2013 is onder de naam "KWATRO" het initiatief Ondernemerschap in Drenthe gestart. Het idee is startende ondernemers uit alle branches in de regio Zuidoost Drenthe de juiste infrastructuur te bieden om innovatieve ideeën te begeleiden naar een succesvolle ondernemer. KWATRO is een gezamenlijk initiatief van onderwijs, onderzoeksinstituten, overheid en ondernemers om ondernemerschap te stimuleren in Zuidoost Drenthe. KWATRO helpt innovatieve ondernemers om de start van hun bedrijf zo succesvol mogelijk te laten verlopen. Het initiatief geeft ondernemers daarom full-service ondersteuning in de vorm van advies, netwerken, faciliteiten en financiële ondersteuning.</p> 4. Biobased Economy (Chemie en Plantinhoudsstoffen). <p>Binnen deze kenniskring zijn er in de rapportageperiode diverse innovatieprojecten opgestart, wat heeft geleid tot nieuwe producten en/of nieuwe werkgelegenheid. Het bedrijf API haalt productie uit Zweden terug en brengt dat onder op Emmtec, Cumapol heeft uitbreidingsplannen en wordt daarin gefaciliteerd, Morsinkhoff heeft zijn spinmachines weer tot leven geroepen en wil deze inzetten etc. Ook vanuit land- en tuinbouw wordt gewerkt aan diverse innovatieprojecten. Samen met de Tuinbouw Business Club worden nieuwe producten, zoals duurzame teelt van eendenkroos op basis van reststromen waaruit eiwitten gehaald kunnen worden, ontwikkeld binnen het Business Centre Klazienaveen. Ook wordt met nieuwe partners verder gewerkt aan de ontwikkeling en teelt van plantinhoudsstoffen (Digitalis, "gezonde" tomaten, etc.) voor de Food en Farma.</p> <p>Stenden heeft als kennisinstelling IK Drenthe aan zich verbonden en heeft het initiatief genomen om, in samenwerking met ondernemers, het ondernemersplein en gemeenten in de regio, IK Drenthe uit te bouwen naar Kennispoort Drenthe. Op 19 september 2014 is de Innovatie en Kennispoort Drenthe met een manifestatie gestart. De gemeente blijft participeren in deze ontwikkeling in een faciliterende rol.</p>

C 9. Betrokkenheid stakeholders

We streven na dat alle belanghebbende partijen naar de aard van de fase waarin thema's en projecten zich bevinden, optimaal worden betrokken, al naar gelang de fase van het project. Tijdens de planvorming en bij probleemoplossingen worden partijen op interactieve wijze betrokken. Tevens gaat het om adequate/zakelijke en promotionele informatievoorziening tijdens uitvoeringswerkzaamheden. We monitoren dit door per project en programmathema na te gaan hoe de belangrijkste doelgroepen worden betrokken: inwoners, ondernemers in het centrum, bezoekers centrum, mede-investeerd, aanwonenden.

Programmakader betrokkenheid stakeholders

In projecten en het programma worden stakeholders voldoende betrokken.

Stakeholders worden op passende wijze betrokken

- In projecten en het programma worden stakeholders voldoende betrokken
- De aandacht voor en wijze van betrokkenheid van stakeholders moet worden verbeterd
- Er is in de projecten en in het programma onvoldoende betrokkenheid van stakeholders

Toelichting betrokkenheid stakeholders

Centrumvernieuwing Emmen kent vele stakeholders. Stakeholders zijn onder meer toekomstige en huidige gebruikers van het centrum van Emmen, partijen die plannen ontwikkelen en bouwen, en medefinanciers van projecten. Van de belangrijke stakeholders van het programma CvE worden hieronder de algemene en specifieke activiteiten van het afgelopen trimester weergegeven.

Per project en voor het programma worden de stakeholders voldoende betrokken. In bijlage II van het bijlagenboek is per project beschreven wie de stakeholders zijn en hoe ze worden betrokken bij het project.

Stakeholder	Actie in de afgelopen periode
Inwoners (van de gemeente)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrieven algemeen (1 in 2014-03) ,nieuwspagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> Start bouw theater (eerste steenlegging) op 10 oktober, opening Hondsrugtunnel op 19 december. Advertentie DvhN in december over bereikbaarheid Emmen centrum (tunnel gereed) en gratis busvervoer/parkeren.</p>
Ondernemers (in het centrum)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrieven algemeen (1 in 2014-03), diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> klankbordgroep Bereikbaarheid bouwfase – ondernemers (1 keer per maand), gesprekken met ondernemers aan het Marktplaatsplein en aan het centrumplein ter voorbereiding op uitvoering werkzaamheden, genodigd voor start bouw theater en opening Hondsrugtunnel. Advertentie DvhN in december over bereikbaarheid Emmen centrum (tunnel gereed) en advertentie Vlinderstad over parkeren Emmen centrum.</p>
Aanwonenden (bewoners centrum)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrief algemeen (1 in 2014-03), nieuwspagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> Klankbordgroep Bereikbaarheid bouwfase – inwoners (1 keer per maand), genodigd informatiebijeenkomst bouw Theater.</p>
Bezoekers van het centrum	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrief algemeen (1 in 2014-03), nieuwspagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten, presentaties, persberichten, e.d.</p>

	<p><u>Specifiek:</u> In 2014-03 hebben er vijftien presentaties plaatsgevonden en zijn groepen ontvangen voor een rondleiding door het centrum waarbij zij uitleg hebben gekregen over de projecten. Advertentie DvhN in december over bereikbaarheid Emmen centrum (tunnel gereed) en advertentie Vlinderstad over parkeren Emmen centrum.</p>
<p>Mede-investeerders / financiers: - Provincie Drenthe -SNN -andere subsidieverstrekkingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Met de provincie Drenthe wordt één keer per kwartaal bestuurlijk overleg IGO Atalanta gevoerd, in verband met de monitoring op het project door de provincie (laatste op 11 december 2014). - Maandelijks vindt op ambtelijk niveau een afstemmingsoverleg CvE tussen provincie en gemeente plaats. - Met SNN vindt regelmatig ambtelijk overleg plaats in relatie tot de uitvoering van de projecten met betrekking tot de EFRO-subsidie "De Economie van de Verbinding". In september, oktober en december 2014 heeft ambtelijk en in maart 2014 bestuurlijk overleg plaatsgevonden met SNN over onder meer de uitloop van de projecten over de subsidietermijn EFRO van 1-1-2015 en uitstel van de eindtermijn van de EFRO subsidie.
<p>Samenwerkingspartners: -DPE -WMD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maandelijks monitoringsoverleg met DPE vanuit gemeente - Tweewekelijks coördinatieoverleg met DPE Next (management) - Vierwekelijks kerngroepoverleg DPE Next (bestuurlijk) - Diverse overleggen met DPE afstemming van plannen, e.d. - DPE neemt deel in gebruikersoverleg Theater / WvO en in stuurgroep Theater / WvO (zeer regelmatig overleg)
<p>Particuliere ontwikkelaars: - Peter van Dijk Projects & Investments - Ahold - Domesta - Orangerock Projectontwikkeling</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In het kader van de ontwikkeling van alternatieve scenario's voor Willinkplein Zuid is contact geweest met diverse ontwikkelaars en Ahold. - Maandelijks vindt overleg plaats met Domesta over de herstructurering van het Domestabezit op terrein Holdert-Zuidesch - Overleg met Orangerock Projectontwikkeling over realisatie van eventuele nieuwbouw aan de achterzijde van De Kamer op het Marktplein.
<p>Aannemers: - Strukton (PG Westerstraat) - BAM (Hondsrugtunnel) - Hoornstra (Westerstraat) - Hemmen (Markt Emmen 1^e fase) - De Roo Wegenbouw (Boulevard Noord) - Zuidemagroep (Boulevard Zuid) - Hemmen/Hoornstra (Centrumplein) - Dura Vermeer (Theater WvO) - Lareco (Markt Emmen 2^e fase)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Frequent overleg op velerlei vlak; onder andere door middel van reguliere bouwvergaderingen met de aannemers.
<p>Overige stakeholders: - Brandweer - Vlinderstad Emmen - De Koepel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming met brandweer over bereikbaarheid - Afstemming per project met brandweer omtrent veiligheidsvoorschriften (mede i.r.t. vergunningverlening) - Er vindt regelmatig afstemming plaats met ondernemersvereniging Vlinderstad Emmen en de Koepel.

D. Programmabureau Centrumvernieuwing Emmen

Dit overzicht is de resultante van de voortgangsrapportage inzake het vastgestelde Plan van Aanpak programma Centrumvernieuwing Emmen 2013-2015 en het op basis daarvan verleende krediet voor algemene- en proceskosten programma Centrumvernieuwing Emmen 2013-2015.

De voortgangsrapportage programma CvE 2014 is in [bijlage III](#) te vinden.

	Planning	Budget	Eindoordeel
Programmabureau			

Toelichting

Eindoordeel: zwakste schakel bepaalt.

Planning

- conform planning
- overschrijding planning zonder gevolgen voor programmakaders planning
- overschrijding planning met gevolgen voor programmakaders planning.

Budget

- geen (verwachte) overschrijdingen op krediet
- verwachte overschrijding
- daadwerkelijke overschrijding

E. Programmarisico's

Vanaf het derde kwartaal 2013 vindt de rapportage over risico's zowel in de kwartaalrapportage als in het bijlagenboek plaats vanuit NARIS. Op 11 maart 2014 is het geactualiseerde risicomangement CvE vastgesteld door het college.

De belangrijkste programmarisico's zijn onderscheiden in Financieel, Kwaliteit en Vertraging/stagnatie en opgenomen in een bruto risicokaart en een netto risicokaart. De brutokaart geeft de risicoscores zonder het treffen van maatregelen weer en de nettokaart geeft de risicoscores na het treffen van de actieve maatregelen weer. Op basis van de bepaalde / geschatte kans van optreden en het bepaalde / geschatte gevolg van het optreden van het risico, vindt de prioritering van de geanalyseerde risico's plaats.

Risico = kans van optreden x het gevolg van optreden

Op basis van bovenstaande formule wordt de risicoscore van een risico bepaald. De risicoscore kan variëren van "0" (minimaal tot "25" (maximaal). In de onderstaande tabellen zijn de mogelijke risicoscores aangegeven. De risicoscore bepaalt de prioritering van de risico's; hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit.

Risicobereidheid:

In het kader van het risicomangement CvE is het belangrijk dat de risicobereidheid wordt vastgelegd.

De risicobereidheid geeft de mate aan waarin de organisatie bereid is om risico's te accepteren.

Binnen het programma Centrumvernieuwing Emmen worden risico's met een risicoscore lager dan 7 (groen) geaccepteerd, mits het gevolg van het betreffende risico financieel gezien kleiner is dan € 2,5 miljoen, planning technisch gezien kleiner is dan 3 maanden vertraging en vanuit oogpunt van kwaliteit gezien geen onherstelbaar verlies van kwaliteit betekent. In onderstaande tabellen is de risicobereidheid aangegeven middels de risicotolerantielijn.

Financieel

x > € 2.500.000	5	10	15	20	25
€ 1.250.000 < x < € 2.500.000	4	8	12	16	20
€ 500.000 < x < € 1.250.000	3	6	9	12	15
€ 125.000 < x < € 500.000	2	4	6	8	10
X € 125.000	1	2	3	4	5
Geen financiële gevolgen	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

Vertraging / stagnatie

Meer dan 3 maanden vertraging	5	10	15	20	25
--	4	8	12	16	20
1 tot 3 maanden vertraging	3	6	9	12	15
-	2	4	6	8	10
Maximaal 1 maand vertraging	1	2	3	4	5
Geen vertraging	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

Kwaliteit

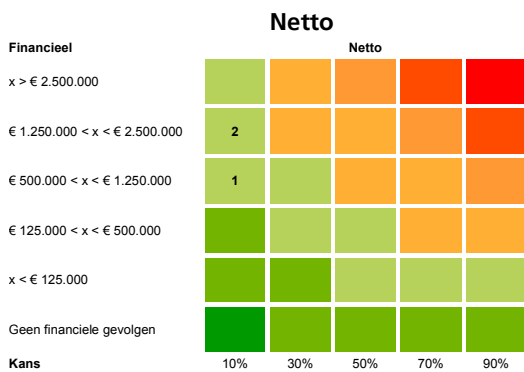
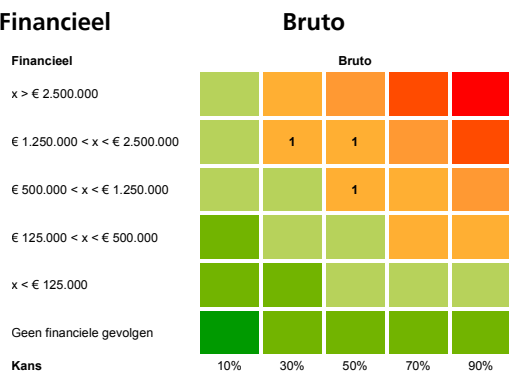
Onherstelbaar verlies van kwaliteit	5	10	15	20	25
Zeer moeilijk te herstellen verlies van kwaliteit	4	8	12	16	20
Moelijk te herstellen verlies van kwaliteit	3	6	9	12	15
Eenvoudig herstelbaar verlies van kwaliteit	2	4	6	8	10
Zeer eenvoudig herstelbaar verlies van kwaliteit	1	2	3	4	5
Geen kwaliteitsverlies	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

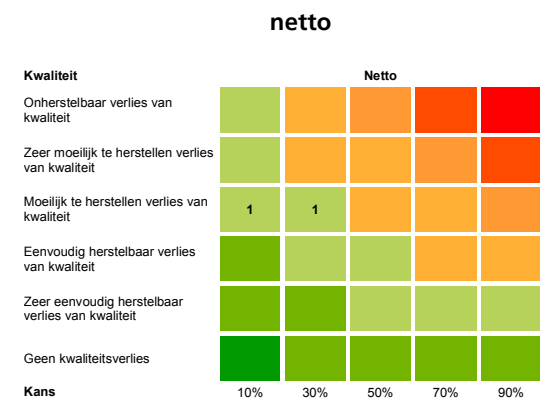
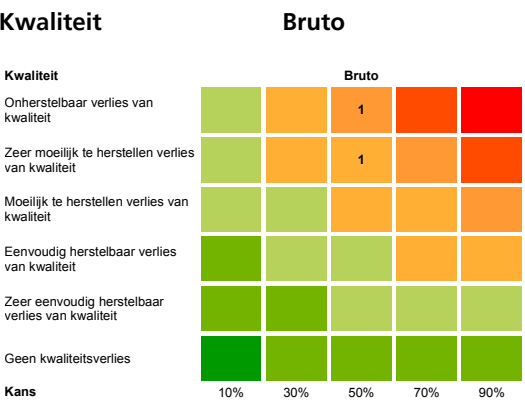
De risico's waarvan de netto risicoscores boven de risicotolerantiegrens vallen worden nader uitgewerkt in de overzichten daaronder. Van deze risico's wordt de gebeurtenis, de kans dat die zich voordoet zonder maatregelen, de kans dat die zich voordoet na het treffen van maatregelen en het gevolg van het risico voor en na maatregelen weergegeven. Het is niet zo dat de genoemde gebeurtenissen zich feitelijk voordoen, maar het betreft een opsomming van eventueel mogelijke gebeurtenissen. Tevens worden per risico de betreffende maatregelen weergegeven en de fase waarin een maatregel zich bevindt. Indien de maatregel 'actief' is weegt deze mee in de netto kans en het netto gevolg van het risico. In alle overige fases weegt een maatregel niet mee in de netto risicoscore. Streven is om door middel van het treffen van beheersmaatregelen en andere acties te bewerkstelligen dat risico's dusdanig worden geminimaliseerd/beheerst dat de kansen en gevolgen van risico's zodanig worden ingeperkt dat de netto-risico's onder de vastgestelde risicotolerantiegrens komen te liggen.

Programma brede risico's Centrumvernieuwing Emmen:

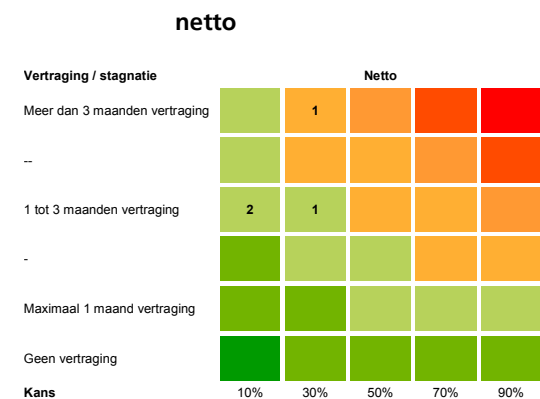
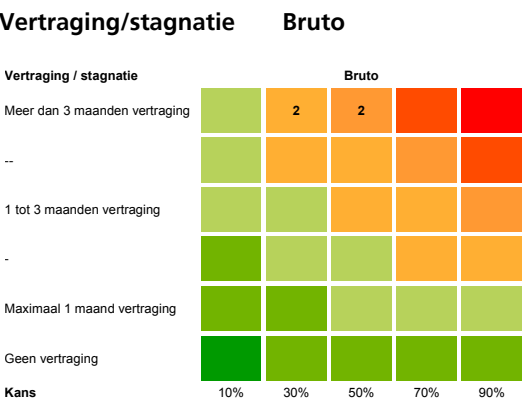
Financieel

Kwaliteit

Vertraging/stagnatie

Overzicht netto risico's en beheersingsmaatregelen boven de risicotolerantiegrens

Object nr	Gebeurtenis	Bruto kans (%)	Netto kans (%)	Bruto maximaal gevolg	Netto maximaal gevolg	Maatregel nr	Maatregel	Fase maatregel
R93	Afhankelijkheid van (samenwerkings)partners ten aanzien van de realisatie van de ambitie en doelstellingen van het programma leidt tot vertraging en/of het niet (volledig) realiseren van de ambitie.	50	30	6 maanden	6 maanden	M591	Frequente en adequate afstemming met (samenwerkings)partners.	Actief
						M592	Waar mogelijk eisen/voorwaarden stellen aan (samenwerkings)partners en marktpartijen in relatie tot bijvoorbeeld financiële bijdragen, danwel via bestemmingsplannen, vergunningen, etc.	Actief
						M1562	Laten toetsen van de planning van DPE Next door een externe partij.	Actief
						M590	Samenwerkingspartners en de markt vroegtijdig betrekken.	Actief
						M1563	Samenwerkingsovereenkomst aangaan met de samenwerkingspartners.	Actief

Mutaties in netto risico's boven de tolerantiegrens

- Risico R 5 'Gemeentelijke bezuinigingen leiden tot vermindering van voor Atalanta beschikbare gemeentelijke budgetten en reserves en vergroten de kans op overschrijdingen van deze budgetten', is niet meer opgenomen als netto-risico boven de tolerantiegrens. Aangezien de meerjarenraming 2015-2018 is vastgesteld en het programma loopt tot 1 januari 2017 is de kans dat dit risico zich voordoet kleiner geworden.

Dekking risico's

In deze risicoparagraaf en het bijlagenboek zijn diverse financiële risico's opgenomen. Van deze risico's zijn de kansen en het maximaal gevolg ingeschat. De grootste financiële risico's hebben betrekking op de dekking van de diverse projecten en met name de dekking van de locatie Hoofdstraat.

Voor de financiële risico's zal primair dekking gezocht moeten worden in het restant van de posten onvoorzien binnen de diverse projecten binnen het programma Centrumvernieuwing Emmen. Ultimo december 2014 bedraagt het totaalbedrag onvoorzien binnen alle projecten van Centrumvernieuwing Emmen € 10,4 mln. (zie onderstaande tabel). Dit bedrag is niet vrij aanwendbaar, vanwege het feit dat deze bedragen onderdeel uitmaken van diverse subsidieregelingen. Bij niet besteden binnen het project moeten deze gelden grotendeels terug naar de betreffende subsidiënten.

Onvoorzien

Project	Atalanta / CvE	Soort	Onvoorzien Ultimo 2014-02	Mutatie in periode 2014-03	Onvoorzien Ultimo 2014-03
Programmabureau investeringen		Investering	1.048.579	491.040-	1.539.619
Programmabureau exploitatie		Exploitatie	-	-	-
			1.048.579	491.040-	1.539.619
Hondsrugwegtunnel	Atalanta	Investering	4.287.583	-	4.287.583
Boulevard Noord	Atalanta	Investering	150.000	36.154	113.846
Boulevard Zuid	Atalanta	Investering	240.000	63.654	176.346
Ontsluiting P Zuid	Atalanta	Investering	195.000	11.000	184.000
Kruising Hondsrugweg Ermerweg	Atalanta	Investering	225.000	-	225.000
Aanpassen en verlenging Vreding	Atalanta	Investering	135.400	-	135.400
Landschappelijke inpassing DPE Next	Atalanta	Investering	-	-	-
Parkeergarage I (Willinkplein)	Atalanta	Investering	-	-	-
Parkeergarage II (Willinkplein-Zuid)	Atalanta	Investering	-	-	-
Centrumplein	Atalanta	Investering	1.111.717	486.146	625.571
Boermarkeweg 1e fase	Atalanta	Investering	-	-	-
Boermarkeweg 2e fase	Atalanta	Investering	190.000	-	190.000
Reconstructie aansluiting N34/Rondweg	Atalanta	Investering	-	-	-
Reconstructie aansluiting N862/Rondweg	Atalanta	Investering	-	-	-
Voorz en maat verkeers en parkeermarkt	Atalanta	Investering	85.000	-	85.000
Theater / WvdO	Atalanta	Investering	1.036.899	368.343	668.556
Theater / WvdO	Atalanta	Lening	-	-	-
Theater / WvdO	Atalanta	Borgtocht	-	-	-
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat	Atalanta	Grondexploitatie	-	-	-
Ontwikkeling locatie Muzeval	Atalanta	Grondexploitatie	-	-	-
			7.656.599	965.297	6.691.302
Overbrugging DPE	Atalanta	Lening	-	-	-
DPE Next	Atalanta	Deelname/ Bijdrage	-	-	-
Provinciale bijdragen DPE Next	Atalanta	Bijdrage	-	-	-
Provinciale lening DPE Next	Atalanta	Lening	-	-	-
			-	-	-
Ondergrondse infrastructuur centrum	CvE	Investering	-	-	-
Parkeergarage Westerstraat	CvE	Investering	-	-	-
Centrum Noord	CvE	Grondexploitatie	615.434	-	615.434
Ontwikkeling locatie Vreding	CvE	Grondexploitatie	126.823	-	126.823
Willinkplein-Zuid	CvE	Grondexploitatie	1.219.911	-	1.219.911
Westwand Weiert	CvE	Grondexploitatie	-	-	-
Holdert	CvE	Bijdrage	-	-	-
			1.962.168	-	1.962.168
Markt	CvE	Investering	544.000	337.000	207.000
			544.000	337.000	207.000
TOTAAL			11.211.346	811.257	10.400.089

Indien de posten onvoorzien binnen de diverse CvE-projecten niet toereikend zijn om risico's af te dekken en tegenvallers op te vangen zal secundair gekeken worden naar de nog beschikbare dekkingsmogelijkheden binnen Centrumvernieuwing Emmen (Bestemmingsreserve Atalanta, Bestemmingsreserve Rente voorfinanciering en eventueel resterende budgetruimte CvE-budgetten). Mocht ook deze ruimte onvoldoende zijn dan zal hiervoor een beroep gedaan moeten worden op de algemene middelen van de gemeente Emmen.

F. Informatieconvenant en Auditjaarplan

Informatieconvenant

In overleg met de provincie Drenthe is een informatieconvenant programma Centrumvernieuwing Emmen opgesteld. Hierin zijn enkele afspraken vastgelegd ten aanzien van het elkaar informeren omtrent belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot Centrumvernieuwing Emmen/Atalanta. Dit informatieconvenant CvE is op 8 oktober 2013 door het college vastgesteld.

In het 2014-03 is de provincie Drenthe geïnformeerd over het uitstelverzoek SNN van de EFRO termijn tot 1 juli 2015.

Auditjaarplan

Er is een Auditplan programma CvE opgesteld. In dit plan zijn de reguliere toetsingen en audits die binnen en op het programma CvE plaatsvinden beschreven. Het gaat hierbij om juridische toetsingen, risicomanagement, verantwoording, stedelijke kwaliteit, duurzaamheid, DPE Next en algemene gemeente brede audits. Het Auditplan programma CvE is op 8 oktober 2013 door het college vastgesteld.

Naast de hierboven genoemde toetsingen en audits vindt jaarlijks een onafhankelijke toetsing plaats op de rapportages van Centrumvernieuwing Emmen. Deze toetsing vindt plaats op iedere laatste rapportage van het jaar, beginnend met de laatste rapportage van 2012. Aanbevelingen die hieruit voortkomen zullen indien mogelijk worden meegenomen vanaf de eerstvolgende rapportage CvE.